Secţiune 1.01 VLADIMIR BEŞLEAGĂ ŞI DOSARELE KGB: MORŢII CEI VII ŞI VIII CEI MORŢI (1)

December 11th, 2009 admin Posted în Dramaturgie 231 views

Vladimir Besleaga este cel mai important prozator basarabean al secolului XX-XXI, mai important pentru că e mai modern, mai tehnic şi mai complex decât Ion Druta sau decât oricare alt scriitor al provinciei noastre de est"…Transnistreanul Vladimir Besleaga are o biografie de scriitor incomod, având vagi similitudini cu acea a maramureseanului Augustin Buzura, amândoi veniţi spre un centru simbolic, cu o încărcătură de revolta, din două extreme ale spaţiului romanesc au în comun admiraţia pentru Liviu Rebreanu, simţul moral acut, fibra de opozanti şi subversivi, spiritul analitic al prozei, conştiinţa dramatica a confruntării cu sistemul comunist… prezenta atât în atitudinea lor ca scriitori, cât şi în comportamentul personajelor. Un realism psihologic incisiv, cu valenţe sociale şi politice ofensive, se orientează tematic spre obsesia adevărului… Şi încă un detaliu: În complexitatea sintactica a frazei narative… concurează cu D.R. Popescu, N. Breban sau Aug. Buzura

ION SIMUT

ROMÂNIA LITERARĂ

Fără o lege a lustraţiei, precum şi o deschidere a dosarelor de Securitate şi de KGB nu putem merge înainte pe calea democraţiei, a statului de drept şi a unei doctrine naţionale. În cadrul Atelierului de Dramaturgie Contemporana al Teatrului „Mihai Eminescu" a fost citita recent în premiera piesa de teatru „Morţii cei vii şi viii cei morţi", scrisa de Vladimir Besleaga. Scriitorul abordează problematica dosarelor securităţii.

Deschideţi dosarele securităţii Domnilor Guvernanţi!

MORŢII CEI VII ŞI VIII CEI MORŢI

Personaje:

1. Vagagun (adică: Vagabondul şi Gunoierul).

2. Falusas (adică: fost/fidel angajat la Uniunea Scriitorilor şi Agent secret).

3. Fossman (adică: fost scriitor sovietic moldovan, acum nostalgic).

4. Aspreu (adică: actual scriitor profesionist, european şi unionist).

5. Comunpar (adică: comentator imparţial).

6. Consoalui (adică: consoarta Comunparului).

7. Umbre… multe umbre…

Scena se prezintă ca o mică piaţa, retrasa de la strada. În dreapta, pe un perete, deasupra unei uşi, o firmă de neon, pe care citim prima litera „V" şi ultima „A. SRL". În stânga, faţă-n faţă, pe alt perete, o firmă la fel, pe care desluşim „M" prima litera şi „A" ultima, SRL. Între ele, sus de tot, întinse două fire paralele, pe scripete, asemeni celor pe care gospodinele de la etaj usuca rufele, ambele goale. În centrul piatetei sta, schiţat simbolic din franghii, Arborele Vieţii şi al Morţii. În spatele lui un grilaj din fier forjat cu cruci pe creasta, la mijloc o poartă nalta (închisa) şi o portiţa (deschisa). Dincolo, în fund, se ghiceste silueta unei biserici; lângă portiţa, în curte, o pubelă, dincoace, tot lângă portiţa, o bancă lunga, pe care e culcat Vagagun.

1

Semiîntuneric.

Din dreapta, din adânc, vin pe diagonala două figuri: o tânără în rochie alba, păr blond prins într-o cununa sclipind de pietre scumpe şi în pantofi de argint – Frumoasa Lumii; duce ţinând de braţ un schelet. Dispar într-o subterana, sub peretele din stânga. Dinspre biserica vine un slujitor în rasa neagră, cu un sac, pe care îl desarta în pubela şi se îndepărtează.

Vagagun (Auzind zgomotul pubelei sare de pe banca, se aşază, îşi şterge ochii, casca): Mai, oare ce-o fi adus sluga popii? Ia să văd! (Se duce la pubela, scormoneste în ea, arunca fel de fel de lucruri, după care se întoarce cu o cutie de conserva deschisa, cu un rest în ea, şi cu o sticlă de rachiu pe jumătate nebauta, se aşază pe banca şi serveşte satisfăcut): Mmah! Mmah! (Sus fulgera – s-au aprins cele două firme. Citeşte, întorcând pasareste capul, când la stânga, când la dreapta): Ia uite – s-au pornit! Mă-ra! Moara! Hm! Ce are Mara cu Moara? Va-ta – Visa! Ce are Viza cu Vata? Dracoasa treaba! Poate: viza pentru România, iar vata pentru Maria? Motea – Moarea! Încă una gogonata! Motea bea Moare, da? Vi-ta – Vasa… Hopa! Vasa e vita! Grozav! Mă-re-a… Marea? Demult n-am mai fost la mare – să mă întind pe

nisipul fierbinte, să mă bălăcesc în valuri… Oare firma asta nu m-ar sponsoriza… pe gratis… la mare? Vi-a-tsa! Hopa! Ce gogomanie! În loc de Viaţa – Vi-a-tsa! Total agramaţi! Unde mi-i dicţionarul? (baga mana sub banca, scoate un volum gros, citeşte): Da, corect se scrie Vi-a-ta, cu t. nu Vi-a-tsa, cu s! Agramaţii ce sunt! (Întoarce capul la stânga): Moarte-a! Valeu! Aicea-i firma cu Moartea! (Sare de pe banca, începe să se învârtă titirez, tot scandând): Viaţa – Moartea! Viaţa – Moartea! Viaţa – Moartea!…

2

O bucată de cărămida cade la picioarele lui. Se opreşte, înlemnit, cu un picior în aer. Se uita atent împrejur – nu vede pe nimeni. Pare speriat…

Falusas (apărând de după colţul din dreapta): Ce-i cu tine, Vagagun? Ai capiat ori eşti nebun?

Vagagun: În feudalism-patriarhalism se spunea: capiat, şi asta se referea la oi. Astăzi, în posmodernism se zice: „ai capitat?", adică „Ai înţeles", din italiana: capito, io capito – înţeleg… Iar pentru arieraţi mintali: ai luat-o în cap? Nu: la cap! Ci: în cap! Dacă-l ai, bineînţeles… cap…

Falusas: Mai, da ce-nvatat eşti! Mare carturar! mai-mai cât Mihai Cimpoi, pe care poetul national l-a numit: cel mai mare carturar al nostru…

Vagagun: Cât Cimpoi, cât Ion Ciocanu, asta nu contează. Contează ca tu nu ţi-ai abandonat vechea slujba… Tot cu… umbli…

Falusas (dându-se la bancă, ia sticla, trage o duşcă): Cu ce umblu eu, mai Vagabondule şi Gunoierule?

Vagagun: Cu informaţii, referiri, aluzii… Veşnicele informaţii-referiri-aluzii la Uniunea Scriitorilor (Îi ia sticla din mana, trage şi el o duşcă): Bre Falusasas, bre! Nu mai scapi de meteahna asta, cum nu scapi de porecla!

Falusas: Ce: meteahna? Care: porecla?

Vagagun: Eu măcar mi-am schimbat meseria în tranziţie: din inginer am ajuns gunoier. Tu, însă, ai rămas la cele vechi, din defunctul regim.

Falusas: Ce: meserie? Care: defunct? Niciun defunct. Totu-i viu! Totul trăieşte…

Vagagun: Tu, Falusas, vrei să zici, ca numele tău nu se descifrează/decriptează astfel: fost angajat la Uniunea Scriitorilor şi

Agent secret! Ci: fidel angajat la Uniunea Scriitorilor şi Agent secret! Aa! Actual Agent secret?

Falusas (ridicând mâinile, vrea să-l izbească pe Vagagun în piept. Acesta se fereşte la timp).

Sus, cele două fire puse pe scripeti scârţâie, aducând din dreapta, suspendate în cârlige, mai multe dosare voluminoase, grele…

Vagagun (priveşte uimit, striga): Dosarele! Iubiţi compatrioţi, se deschid Dosarele!

Falusas (speriat): Care: dosare? Ce: dosare? De unde: dosare?

Vagagun (arata cu degetul): Uite-le! Iese la iveala dosarele KGB-ului! În sfârşit, după 5, 10, 15, 16, 40, 100 de ani se deschid Dosarele… Îţi tremura fundul, etern agent ce eşti? (Înhaţa sticla şi bea, chiuind de bucurie).

Falusas (pierdut): I… îi… iii… (Energic): Dar nu se poate! Nu se poate! La polonezi se poate, la baltici se poate, la nemţi se poate, la cehi se poate, chiar şi la romani se poate – la noi nu se poate!

Vagagun: Noi suntem romani!

Falusas: Ba! Noi suntem moldovani!

Vagagun: Voi sunteţi moldoivani! Noi suntem romani şi punctum! Preşedintele Băsescu a spus ca şi romanii din republica Moldova au vrut intrarea României în Uniunea Europeană. Toţi romanii! Romanii de pretutindeni! Noi suntem romani de pretutindeni!

Falusas: Noi avem preşedintele nostru!

Vagagun: Un preşedinte e ales de tot poporul. Preşedintele Băsescu e ales de tot poporul. Preşedintele vostru e ales de ciracii lui. Ales prin frauda!

Falusas: Care: ciraci? Ce înseamnă: frauda?

Vagagun: Na-ţi Dicţionarul! Citeşte Dicţionarul! (Striga spre biserica): Părinte Ilie! Părinte Ilie! Trage clopotul cel mare, ca azi se deschid şi se împart dosarele Securităţii!

Clopotul mare al bisericii suna în dunga: Dang! Do-sa-re-le! Dang! Do-sa-re-le! Dang! Do-sa-re-le! Dang!

Falusas (fuge într-o parte strigând): Fug să-i spun lui Fossman, tovarăşul meu de partid!… Auzi, tu? Se deschid dosarele… Ce ne facem? Ce ne facemmmm…

Vagagun (singur, se uita sus, la dosarele grele ce ies la lumina, stau aşa o vreme, scârţâind se retrag îndărăt, la întuneric, iar ies, iar se

retrag. Vede ceva pe jos, se apleacă): Ia te uită – un mobil! Nu cumva Falusas l-a pierdut în graba mare? (Culege un număr): Alo! Domnul Aspreu? Sunt eu, Vagagun. Da, am avut cu domnia ta un dialog în problema Dosarelor secrete, dialog în problema „Contramort". Vă aduc o veste bomba! Astăzi, aici, ştiţi unde, se deschid şi se împart dosarele. Care: dosare? Acelea secrete, despre care am discutat în cadrul dialogului nostru… Veniţi de urgenta sa participaţi la eveniment… Am aşteptat 5, 10, 15, 16, 40, 100 de ani… Anunţaţi şi pe colegii Dvs. Pe toţi oamenii de buna credinţa… Azi se deschid dosarele KGB-ului! (Mai trage o duşcă, sticla se goleste, scoate dintr-un loc secret o sticlă plina, trage din asta şi dispare în portiţa bisericii).

Semiîntuneric.

Un şir lung de umbre umane, bărbaţi şi femei, şi mai înalte şi mai scunde, trece din colţul din dreapta, pe diagonala, şi dispare în subterana din stânga…

3

Comunpar (apare dinspre strada, e un bărbat în etate, de statura mijlocie, poarta o şapca cu un corn în frunte): Unde? Ce-am mai fugit! Să nu scap evenimentul. Atâţia ani am aşteptat… 5, 10, 15, 16, 40, 100 de ani! Do-sa-re-le… Stai… Dar nu se vede nimeni… Unde-i lumea să-şi ia fiecare dosarul lui? (Vede bucata de cărămida pe jos). Dar asta ce să mai însemne? Nu cumva e o bomba şi toată chestia cu dosarele o păcăleala? (Păşeşte atent, ocolind cărămida): Ori am greşit eu adresa? (Se uita la numărul de pe zid): Ba, totu-i corect! Ştefan cel Mare şi… 108. Şi biserica… (Se duce la poartă, citeşte tăbliţa de pe stâlp): Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil… (Vede banca, se trânteşte pe ea): Ce-am mai fugit! Să-mi trag sufletul… Atâţia ani am aşteptat: 5, 10, 15, 16, 40, 100 de ani… (atipeste pe banca, împungându-şi pieptul cu bărbia).

Crepuscul.

Vine sluga popii şi varsa sacul de gunoi în pubela, după care se retrage. Din subterana din stânga iese o umbră, care pune un cactus pe bucata de cărămida şi dispare.

Comunpar (deşteptându-se, se uita nedumerit în jur): Stai! Dar unde-s eu? Nu cumva am adormit şi am visat? Că aş fi alergat la împărţirea dosarelor?… Nu, că nu-s în colţul meu, în patul meu. Sed pe banca la poarta bisericii Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil! Exact aşa mi-am imaginat eu de atâtea ori că se va întâmpla evenimentul. Aici (arata spre uşa din stânga) … aici se afla, s-a aflat şi se va afla în veci

Celebra Instituţie! Am avut de-a face cu ea la viaţa mea – o cunosc bine! Numai ca atunci se numea: Neprimejduirea de stat. Acuma e Securitatea, SIS-ul, dar tot KGB se citeşte! Ce-ai spus? Că nu-i drept? Că nu mai exista KGB, a murit demult? De ce, dar, spune-mi, ma rogu-ţi, pazeste cu atâta străşnicie tainele KGB-ului? Mă duc să-i inteb: dar deschideţi odată şi odată Dosarele secrete?

Se duce la uşa firmei din stânga lui, încearcă s-o deschidă – zadarnic. Bate cu un deget, niciun răspuns. Bate cu palma, cu pumnul, nimeni nu deschide. Da cu piciorul şi, atunci, brusc, uşa se deschide, un braţ lung şi zdravăn, îi face vânt şi – dansul zboară cât colo, la pământ.

Comunpar (ridicându-se de jos, netezindu-şi năsăditurile): Am venit să mă informez! Am dreptul la informaţie! Eu sunt autor şi lucrez la o carte despre Dosarele Securităţii şi am dreptul la informaţie exacta, veridica! Exista legea Arhivelor! Aţi pus-o la marinat!

Se duce la uşa de vis-à-vis, bate la fel, niciun răspuns. Bate mai tare cu piciorul, brusc uşa se deschide, un braţ lung şi voinic îl înhaţa de guler şi vrea să-l tragă înăuntru. El se propteşte, se izbeşte, se rupe din ghearele aceluia şi – se duce de-a berbeleacul, căzând pe spate.

Comunpar (ridicându-se de pe jos, netezindu-şi fundul): Mai, drăcie! Chiar că am văzut stele verzi… în loc de dosare. (Striga): Bandiţilor! Mafioţilor! Asta se cheamă instituţie de stat? Asta-i democraţie? Asta se cheamă libertate? Asta la voi se zice transparenta şi acces liber la informaţie? Toţi cetăţenii ţarilor democrate din Europa au acces la dosare! Numai voi le ţineţi închise! KGB-iştilor! Împuţiţilor…

Se duce, sleit de puteri, şi se lasa iar pe banca de lângă portiţa bisericii Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavriil. Atipeste.

Comunpar (tresărind, se deşteapta): Vine… O simt ca vine… E pe aici, pe aproape… Ma găseşte… Să mă ascund…

Se baga sub banca, unde găseşte mai multe tomuri masive, toate Dicţionare fel de fel, le pune ca un zid de protecţie, aşa încât nu se mai vede deloc.

4

Vagagun (apărând prin portiţa, face câţiva paşi în scena, se opreşte, ia aminte împrejur): N-a venit nimeni… Chiar nu-i nimeni… Şi eu am alergat prin tot oraşul – şi la Sculeanca am fost, şi la Ciocana, şi la Petricani, şi la Posta Veche, chiar şi la Otovasca am ajuns. Am strigat peste tot, să vină lumea ca azi se împart dosarele, dar… (Se uita la

bancă, vede ceva acolo): Dar stai că a fost cineva! Mi-a umblat la Dicţionare. Le ia cate pe unul, le pune într-o anume ordine): Bre, dar să vedeţi ce-am auzit eu de la un coleg gunoier de-al nostru! Ceva extraordinar! Cica, într-o sat, nu ştiu, Galesti ori Parliti, a murit un fost preşedinte de kolhoz. Bătrân, ramolit, dar preşedinte… Fost… Dar el dinainte şi-a comandat sicriul – un adevărat sarcofag! Cu cinci balamali şi trei lacăte. Încuiat bine. Numai când să moară, le-a dat cheia la ai lui… Şi ce credeţi că era în sicriul cela? Plin cu ruble sovietice de-o suta – toate de-o suta…

Falusas (apărând şi el, de după zidul din dreapta, ostenit): Nu l-am găsit acasă… Nu-i… Am bătut la uşă, am sunat – nimeni n-a răspuns. Unde să fie – unde să-l mai caut (Da cu ochii de Vagagun): Mai Vagagun, tu nu l-ai văzut pe domnul Fossman?

Vagagun (cu dezgust): Ma ista eu pe Fossman al tău. Babalâcul! Zaharisitul! Sclerozatul! Nostalgicul! Împuţitul!

În timpul acesta uşa firmei din dreapta se deschide, iese Fossman, trăgând atent uşa după el, sta o clipă în prag, îşi şterge cu o batistă mare, roşie chelia şi gâtul de năduşeala, apoi coboară şi prinde a se plimba prin fata uşii, încolo şi încoace, cu mâinile la spate, vajnic, concentrat, cufundat în gânduri. Meditează la ceva f. f. important.

Falusas (observându-l, se repede spre acesta, vrea să-i spună ceva, dar Fossman face un gest de respingere, îndepărtându-l, ceva care vrea să însemne: Lasă-mă în pace, omule! Nu vezi că sunt ocupat? Şi continua să se plimbe, cufundat în meditaţii): Da, da, ştiu ca munciţi intens… Lucraţi la elaborarea unei noi monografii documentar artistice… Studiaţi arhivele… Dosarele… Am vrut să vă spun ca ultima apăruta şi semnata de Domnia ta: „Viaţa şi faptele lui Karl Marx" a fost ca un trăsnet! Lumea aleargă nebuna sa şi-o procure! Mii de exemplare s-au vândut pana acuma… În prezent lucraţi la „Viaţa şi opera tovarăşului Samson Şleau"… Aveţi în proiect „Viaţa şi isprăvile tovarăşului Radu Bucov Emilian"… Sunteţi cel mai mare monografist. Vă asigur eu, Falusas, care cunosc foarte bine activitatea scriitorilor din Moldova – şi din R.S.S. Moldovenească şi din Republica Moldova…

Vagagun (auzind cele debitate de Falusas, izbucneşte într-un hohot de ras): Ce tot bolmojeşti acolo, mai, eternule agent secret? Ţi-ai văzut patronul şi te-ai apucat, după cum ţi-i obiceiul, să-l linguşeşti – să-l lingi în fund!

Falusas (furios, se repede la el, cu pumnii): Tu să taci din gură,

romanofilule! Burghezule! Capitalistule! Antistatalistule!

Vagagun (râzând şi mai tare): Ti s-a mucegait vocabularul, agentule secret ce eşti! Ar trebui să ţi-l mai scuturi, să ţi-l înnoieşti. Ai rămas la retorica de acum 20, 25 de ani. Nu uita că suntem în secolul XXI, auzi? Do-uazeci – şi unu! Asculta mai bine ce s-a întâmplat cu preşedintele acela de kolhoz, care a murit şi l-au îngropat într-un sicriu plin cu ruble de-o suta… Toate de-o suta şi cu capul plescat al lui Lenin! Şi patronul tău Fossman îi chel ca şi Lenin cel deştept foc… Şi pe dansul or să-l îngroape cu sicriul plin cu monografiile lui documentar artistice de mare succes… Uite la el, ce maiestuos se plimba! El, numai el are acces la Dosarele secrete! Dar lasa că se deschid ele, la urma urmei, Dosarele…

Falusas: Mai Vagagun! Ştii tu cine eşti? Eşti… eşti… (nu găseşte cuvântul) … eşti un anti-patriot!

Vagagun (în batjocura): Vezi dacă eşti prost şi nu ştii ce înseamnă cuvântul? Ia Dicţionarul şi citeşte. Patriot, patrie înseamnă „tara părinţilor". Şi care-i „tara părinţilor"? România Mare, mai! Şi acolo şi atunci s-au născut părinţii noştri – şi ai tai şi ai mei! Aceea-i adevărata noastră Patrie. Iar nu statuletul acesta păcătos, care se cheamă R.M. şi care-i fabricat de comunişti pentru clanul lor…

Falusas: Tu să-i laşi în pace pe komunişti! Ca ei dau pensii la bătrâni!

Vagagun: Astea-s pensii?! Ha-ha-ha! Şi apoi iau de la cei tineri ce muncesc şi dau nu la copii, ci la bătrâni, ca să-i voteze… Să-i aleagă mereu… Na-ţi mobilul că l-ai a scăpat pe jos, blegule! Şi nici n-am putut să mă servesc de el, că-i expirata cartela! Am alergat tot Chişinaul, de la Sculeanca la Otovasca sa chem lumea, să vină ca azi se împart Dosarele, să vină fiecare să-şi ia Dosarul lui. (Observa pe banca pachetul uitat de dl Comunpar, îl desface să vadă ce-i în el.): Ia te uită! Cineva mi-a adus nişte pateuri! Ce delicioase! Ia să-mi pun burtica la cale! (Mănâncă bine, mai trage o duşcă două, după care, întărit, se ridica de pe banca, porneşte spre ieşirea la strada, strigând): Oameni buni! Iubiţi compatrioţi! Astăzi se împart dosa… (Aici amuţeşte, dând cu ochii de Fossman. Se fereşte într-o parte, mai să dea peste cactusul din centrul scenei. Se uita la cactus, e ceva suspect: în loc de ghimpi cactusul are nişte tevi, prin care, atunci când a început să strige: „Iubiţi compatrioţi! Astăzi se împart Dosarele!", a pornit să iasă fum. A încetat el să strige, fumul s-a oprit a mai ieşi. Mai striga o dată): Iubiţi

compatrioţi, astăzi se împart Dosarele secre… (Dar nu-şi mai termina vorba, că se vede învăluit într-un fum înecacios. Tuseste, dându-se într-o parte).

După ce s-a plimbat cât s-a plimbat încolo şi încoace, cu mâinile la spate, Fossman face un semn lui Falusas să vină la el şi, tot prin semne, îi da nişte ordine. Falusas intra în uşa din dreapta, aduce o masa şi un fotoliu împletit din rachita, Fossman se aşază. Falusas mai aduce o scară plianta, pe care o pune, urca pe ea şi scoate de sus, dintr-un cârlig de pe cele două fire, un dosar pe care i-l pune lui Fossman pe masă. Acesta îşi potriveşte ochelarii şi se apuca să-l studieze – lucrează.

Falusas (vine pe vârfuri la Vagagun şi-i vorbeşte cu voce scăzuta): Ssst! Domnul Fossman scrie! (Se uita la el cu veneraţie): Astea-s Dosarele lui dimnealui! Toate-s ale dumnealui. Ce: crezi că o să le împartă la alţii vreodată? În veci de veci! Degeaba te-ai apucat să strigi şi să dai sfoara-n tara că se împart dosarele, prostule!

Vagagun (nedumerit şi înfuriat în acelaşi timp): Dar de ce le-au scos afara (arata sus, spre Dosarele suspendate)?

Falusas: Vezi dacă eşti bleg? Degeaba ai fost inginer… Eu că-s cu patru clase neterminate şi tot ştiu…

Vagagun: Desigur! Pe voi vă învaţă! Faceţi instrucţie. Terminaţi cursuri secrete: de informator, de diversionişti, de terorişti, de… de… de…

Falusas (pe un ton misterios): O dată la zece ani Dosarele secrete sunt aerisite… Recondiţionate… Dezinfectate…

Vagagun (mirat): Cum, adică dezinfectate? Au paraziţi, vrei să zici?

Falusas: Da, se plodesc paraziţi şi în dosare… Nişte insecte… cum să-ţi spun… care dăunează informaţiei ce-o cuprind… Vreau să zic… Se strecoară şi-n ele nişte informaţii antistatale… antiguvernamentale… anticomuniste chiar! Da, da! Anticomuniste! Şi trebuie dezinfectate, toate, la fiecare zece ani… De aceea şi sunt scoase la aer (arata în sus, la dosarele suspendate) … Mai întâi sunt tratate cu substanţe chimice speciale… ca să nu rămână în ele urma de informaţii contrarevoluţionare. Apoi sunt stocate la loc, în încăperi special amenajate… Să vezi tu ce încăperi… Fantastice! Eu am intrat o dată… M-a dus domnul Fossman, ca el acolo e ca acasă – m-am dus şi am văzut…

Vagagun: Dar Dosarul tău ti l-ai văzut? Cum arata? Ai acolo şi tu un Dosar?

Falusas: Toţi avem! Şi dta ai, chiar dacă nu ieşi de la Uniunea Scriitorilor, ci un biet ingineraş…

Vagagun (uimit): Şi eu am Dosar?

Falusas: Sigur că ai! Şi nu numai de atunci, când erai inginer, îl ai şi de acuma, de când eşti Vagabond şi Gunoier.

Vagagun (şi mai uimit): Şi tu l-ai văzut? Nu cumva l-ai şi cercetat?

Falusas (râde): Dar pentru ce l-aş cerceta, dacă eu ştiu tot ce scrie în el?

Vagagun: De unde ştii?

Falusas (râde): Dar cine da toată informaţia asupra unei uşi tine, nenorocitule ce eşti, dacă nu eu?

Vagagun (ridicând pumnii): Tu, idiotule?! Informatorule! Paratorule! Tu scrii împotriva mea? (Se repede spre scara, să urce sus, la Dosarele suspendate, dar acestea, ca prin miracol, se retrag momentan în întunericul de unde au ieşit.) Dosarul! Să-mi daţi imediat Dosarul!

Când striga, fumul din tevile cactusului naboieşte gros şi umple scena. Prin semiîntuneric se văd siluete de bărbaţi ieşiţi din uşa din dreapta, care-l dau jos şi-l arunca hat pe Vagagun, iau scara şi, împreună cu Fossman, cu masa şi fotoliul lui, se fac nevăzuţi după aceeaşi uşa…

Consoalui (apărând tot dinspre străduţă, e o doamnă în vârstă, dar pare o copilă, energică; are două sacoşe în mâini): Auuu! Unde eşti iubiţelule? Arată-te… Ştiu că eşti aici! Cu-cu, iubiţelule! Te joci cu mine? Crezi că eu nu ştiu că te-ai ascuns pe undeva? (Caută într-o parte, în alta.) Ţi-am găsit adresa la care ai plecat. Ai crezut că mă păcăleşti? Ai zis că dai o fugă până la chioşcul de la colţ după ziare! „Jurnal de Chişinău", „Timpul", „Ziarul de gardă"! Şi ai şters-o la… Dosarele tale pe care le aştepţi… le visezi zi şi noapte… Zi şi noapte le visezi!… Că se vor deschide, că se vor da publicităţii… (Plină de năduf, se aşază pe bancă): Nu-i pe nicăieri! S-a ascuns bine de data asta! Dar ştiu că-i aici… Simt că-i pe aici pe aproape. După miros… Are un miros irepetabil. Îl cunosc de treizeci, patruzeci, câţi ani exact? Cu-cu, iubiţelule? De câţi ani ne cunoaştem?

Comunpar (din ascunzişul lui): De patruzeci şi cinci, iubiţico!…

Consoalui: Au! Mi-ai răspuns? Eşti aici. Ştiam eu că eşti aici! Hai, ieşi, iute!

Comunpar (Scoate o mână şi o pişcă de-o pulpă): De atâtea ori ţi-am repetat: să nu mai spui: Hai, ieşi! Hai, mănâncă! Haidem acasă! ci să pronunţi cuvântul întreg: Heidegger! Ori ai uitat iar?

Consoalui: Bine, bine! Heidegger! Hai, Heidegger, ieşi de sub bancă! Hai, Heidegger, că ţi-am adus prânzul, că ai plecat nemâncat. (Scoate tot felul de pachete, străchinuţe, furculiţe, un termos, pe care le aşază pe bancă.) Dar mai întâi să luăm, iubiţelule, tensiunea, să vedem ce ţi-au făcut emoţiile suprasolicitate şi alergăturile la care te pretezi cu dezinvoltura unui june de douăzeci de ani… După care trecem la prafuri, pastile, esenţe, prezenţe şi… de-o fi cazul facem şi injecţii. Da, injecţii, aici, pe loc! Ori nu vrei injecţii? Ca totdeauna fugi de ele? Spune: vrei să-ţi termini studiul despre Dosarele Securităţii? Dacă vrei, atunci nu ai încotro, trebuie să accepţi injecţiile… Altfel…

Comunpar (ieşind de sub bancă, ia un măldar de Dicţionare, se aşază cu ele pe genunchi şi începe să le răsfoiască): Ia te uită, iubiţico, ce comoară am descoperit eu aici. Aici, sub banca asta! Nici tu n-ai atâtea Dicţionare acasă, de sinonime, de neologisme, bilingve, trilingve, tu, care zi şi noapte rezolvi integrame. Atâta ştii: să rezolvi integrame. Eu te-aş numi: Miss Integramista Lumii! Desigur, ai câştiga concursul mondial, dacă s-ar organiza un asemenea concurs, aidoma celui cu Miss World…

Consoalui (iritată): Dar de tine cine are grijă zi şi noapte? Nu eu? Cine te culcă? Cine te scoală? Nu eu? Cine te conduce până la uşă şi te pupă când vii acasă? Nu tot eu? Dar ce alta să fac, dacă stând hojma şi aşteptându-te nu voi rezolva precum te exprimi dta integrame? Să mor de urât? Să mi se atrofieze creierii? Să cad în senilitate ca atâtea babe bătrâne?

Comunpar (drăgăstos): Ooo, nu te supăra, te rog, la te uită ce ţi-am găsit aici. Două Dicţionare fantastice: unul de neologisme, altul de sinonime. Exact de ce ai nevoie tu!

Consoalui (supărată): Iar începi cu integramele? Nu încapi de integramele mele! Că dau şi dau bani pe ele, după care le arunc, în loc să le dau şi la alţii! Că oricine merge la Iaşi, rog să-mi cumpere ultimele ediţii! Vrei să înnebunesc fără ele? Tu ai hârtiile tale la care foieşti şi gâfâieşti… Nu cumva îţi închipui că chiar de bună seamă se împart azi dosarele, de te-ai şupurit de mine şi ai alergat aici cu limba scoasă. Dar

să lăsăm deocamdată dosarele – să vedem tensiunea, să luăm dejunul, să facem injecţia…

Comunpar (ridicând mâinile spre ceruri): O, Doamne sfinte, cu ce ţi-am păcătuit de mă pedepseşti aşa? (Dar, cu tot protestul, ia din bucate, se lasă examinat, i se ia tensiunea.) Ştii cui aparţine această comoară, găsită aici, sub bancă? Lui Vagagun… Ţi-am vorbit de el. Acum boschetar, gunoier. Cică, el a descoiperit prin tot felul de pubele aceste Dicţionare… Guvernanţii R.M. procedează iar ca cei de pe timpul totalitarismului – interzic tot ce este românesc, cărţi, dicţionare – obligă pe angajaţi să le ardă, dar ei nu se conformează, ci le dau la gunoi… Şi Vagagun le citeşte, le adună.

Consoalui (râzând): Hai, lasă, nu mai exagera…

Comunpar: Nu: hai! ci: Heidegger! Ai uitat?

Consoalui: Dar taci odată cu Heidegger al tău…

Comunpar (grav): Nu: taci! ci: Tacitus! De câte ori ţi-am spus să rosteşti cuvântul întreg.

Consoalui (supărată la culme): Dacă asta ţi-i vorba, atunci să mergem acasă. (Strânge toate cele, le pune în sacoşe, îl ia pe soţul ei de-o aripă şi-l duce.) Hai, acasă! Taci, şi hai acasă! auzi? Acasă… Cu tensiunea înaltă… N-ai mâncat azi nimic…

Comunpar (urmând-o de nevoie, se bâlbâie): Nu: hai! Ci: Heidegger! Nu: taci! ci: Tacitus! Ooo, Heidegger! O, Tacitus…

Dispar ambii în direcţia de unde au venit – dinspre stradă.

6

Aspreu (apărând dinspre stradă, cu un rucsac în spate; e un tânăr nalt, subţire, cu barbişon. Trece pe lângă cactus, privindu-l mirat, ajunge la banca pe care şed cei doi: Vagagun şi Falusas): Sal'tare, domnilor!

Vagagun: Bunaaa, domnule… aaa… îââi…

Aspreu: Asta-i biserica Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil?

Vagagun: Asta-i, domnule… aaa… îââi…

Aspreu: Aici au tras clopotele că se împart Dosarele secrete? Tocmai treceam prin zonă şi am auzit…

Vagagun: Aici… a tras… clopotul cel mare… Dar şi eu am strigat… În tot oraşul am strigat… Şi la Sculeanca, şi la Petricani, şi la Otovasca, şi la Munceşti… Adică, nu numai eu – toţi colegii mei… Că noi, gunoierii, avem breasla noastră, bine construită, bine organizată… Suntem înregistraţi la Ministerul de Justiţie… Curând am devenit

membri asociaţi ai Internaţionalei II a Gunoierilor din Toată Lumea… Numai la Chişinău avem 30 de mii de membri… Dar în toată ţara! Aşa că s-a pus în mişcare întreaga noastră organizaţie… şi cu ocazia acestui eveniment extraordinar… când după 5, 10, 15, 16, 40, 100 de ani sunt deschise/deconspirate Dosarele KGB-ului…

Aspreu (parcă nici nu l-ar fi auzit ce-a spus până acuma, întreabă): Dvs sunteţi preotul paroh al acestei onorabile biserici?

Vagagun (nedumerit): Eu? Paroh? D-le Aspreu… Slavă Domnului că mi-am amintit numele Dvs… atât de rar… Atât de neobişnuit… D-le Aspreu! Eu sunt Vagagun! Am realizat împreună cu dl, veneratul, decanul de vârstă, scriitorul dl Comunpar un dialog… Care dialog s-a publicat în revista Dvs „Contramort”… Eu sunt, ca să zic aşa, Vagabondul şi Gunoierul, fost inginer, acum în perioada de Tranziţie dinspre Nicăieri spre Neunde, Vagabond şi Gunoier, pe scurt: Vagagun… Asta ar fi un fel de pseudonim al meu…

Aspreu (amintindu-şi şi cerându-şi scuze): Ah, mi-am încurcat ochelarii (îşi schimbă ochelarii). Dta eşti, d-le Vagagun? Stai, stai, stai să fixez momentul (scoate din rucsac un trepied, fixează pe el o cameră de luat vederi, filmează): Aşa, aşa: mai spune o dată: Astăzi se deschid Dosarele secrete! Să fixăm pentru istorie… Buuun, d-le Vagagun… Iar dta cine-i fi, domnule?

Falusas: Eu sunt… eu sunt… eu sunt moldovan, d-le gazetar…

Vagagun: Dânsul se numeşte Falusas, adică fost şi fidel angajat la Uniunea Scriitorilor şi Agent Secret…

Aspreu: Angajat? Agent secret! Daaa, se pare că v-am zărit la terasă… La terasa din Grădina domnului academician Cimpoi… Dar, pe cât îmi amintesc, dar şi din spusele altora, tot acolo eraţi prezent şi pe timpul lui I.C. Ciobanu, şi pe timpul lui P. Boţu, şi pe timpul lui… Iar al lui I.C. Ciobanu, că acesta a mai fost preşedinte, înaintea lui Boţu, apoi nu a mai fost… A aşteptat să moară, adică… Aici e la mijloc un mister… Nu să moară – să fie dat mort… Boţu şi a mai ajuns o dată preşedinte. După mai bine de 20 de ani de aşteptare. Dar a fost un preşedinte bun, s-a pocăit pentru păcatele lui din tinereţe şi… I-a transmis tronul U.S. lui Cimpoi, pe care acesta îl deţine şi acum, al 20 şi nu ştiu câtelea an ca… altă dată P. Boţu…

Vagagun: De ce-i spuneţi toate acestea lui Falusas dacă dânsul le cunoaşte prea bine?

Aspreu: Eu, d-le Vagagun, le-am rostit nu pentru altcineva, ci,

precum ai observat, pentru camera de luat vederi… Dacă ai fost atent, m-am postat în faţa ei şi am vorbit în obiectiv… Iar dta, d-le Falusas, ce cauţi pe aici, la împărţirea Dosarelor?

Falusas: Eu… ce caut… eu?

Aspreu: Şi de ce anume când te-am… am întrebat cine eşti… mi-ai răspuns că ai fi moldovean?

Falusas. Nu moldovean, ci: mol-do-van, d-le telereporter. Pronunţaţi corect. mol-do-van, nu mol-do-vean, ca la Bucureşti…

Aspreu (mirat): Daaa? Chiar aşa, dl meu? Sunteţi atât de principial? Categoric? Nu admiteţi nicio varietate de formă în ortoepie?

Vagagun: D-le Aspreu! Să vă spun eu cum e corect. I-am spus-o şi eu, dar nu ajungte la mintea ce-o are. Cu adevărat dânsul este, aşa cum s-a constituit istoria, după două secole de deznaţionalizare şi rusificare… Este… Se numeşte cu adevărat: mol-do-i-van! Adică nu moldovan talpă lată, cum era pe vremuri, în secolele de dinainte de 1812, ci o corcitură dintre moldo şi Ivan! Pe scurt: moldo-ivan!

Aspreu: Aşa este, d-le moldovean? Pardon: moldo-ivan?

Falusas: Eu nu sunt român! Eu sunt moldo… moldo… moldi… soldi… boldi… M-aţi zăpăcit, domnilor, cu etimologiile voastre. Pe scurt, eu sunt ca şi dl academician Harararie Corbu şi dl Preşedinte Bradimir Boronin, că tot Corbu se traduce… sunt pentru moldovenismul fundamental şi fundamentalismul moldovenist şi – fsio!

Aspreu (satisfăcut): Am impresia că aici se pregătesc premise foarte serioase pentru o dispută principială, confruntare categorică de atitudini, idei, concepte… Weltanshaung-uri… Mersi pentru că v-aţi expus poziţiile franc, deschis, fără nicio reticenţă… Sunt chestiuni ce ţin de o problematică pronunţat ontologică…

Vagagun (către Falusas): Ascultă bine ce spune dl Aspreu! Domnului face parte din noua generaţie de intelectuali… care văd lucrurile în profunzime, după cum ne învaţă Morena Bonza de la Pro TV Chişinău… (Către Aspreu): Aţi binevoit să recurgeţi… uzitaţi… sintagma problematică ontologică. Ştiţi ce a înţeles Falusas de aici? Că el îşi notează în minte orice aude, în virtutea vechii sale meserii de Agent secret… A înţeles că e vorba de… de UNT, d-le Aspreu! Că: ontologia ar însemna Ştiinţa Untului! Ha-ha-ha!

Falusas (revoltat): Ba nici nu m-am gândit la ceea ce spui! Eu nu dau ascultare balivernelor unor PORNOPOSTMODERNIŞTI ca acest d.

Aspreu, despre care revista… celebra revistă „Literatura şi Arta”…

Vagagun (apostrofându-l): Zi corect: „Lătrătura şi Cearta”!

Falusas (continuă, fără a clipi din ochi) … despre care domnii academicieni Velieru şi Cambâja au declarat clar şi respicat că propagă cosmopolitismul şi pornografia…

Aspreu (încântat): Interesant! Foarte interesant! Zi! Zi mai departe, d-le… Falusas… Aşa, Falusas te cheamă… Zi ce ai de zis, că totul se înregistrează pentru… istorie… Pentru ziua când ne vom vedea, în fine, fiecare Dosarul lui secret… Cred că ai şi dta unul?

Falusas: Toţi avem! Dar absolut toţi… Numai copiii de la creşă şi grădiniţă nu au un dosar. Ceilalţi toţi au. Aşa a afirmat fostul şef al Securităţii dl Dutor Tombaru şi aşa o confirmă şi onorabilul nostru scriitor, eseist şi filosof dl Fossman…

Aspreu (surprins, mirat): Cine? Cine? Cum aţi binevoit să spuneţi? Repetaţi numele, vă rog. Dar în faţa camerei de luat vederi…

Falusas: Poftim, cu plăcere… Da, de fapt… Iată-l şi Domnia sa în persoană.

Din uşa firmei din dreapta iese şi vine spre cei trei însuşi dl Fossman, care, după o muncă intensă asupra dosarelor secrete, a transpirat grozav şi, din mers, îşi şterge chelia şi gâtul cu drapelul roşu al Uniunii Sovietice, pe care se vede stema U.S., spicele de grâu, soarele răsărind şi secera şi ciocanul.

Fossman (către Aspreu): D-le telereporter. Sunt împuternicict să vă avertizez că ceea ce faceţi aici este un act ilegal. Care se pedepseşte după lege.

Aspreu: Dar ce fac eu contra legii? Filmez un dialog a doua persoane care au opinii diferite într-o problemă. Unde vedeţi aici o contravenţie?

Fossman: Este vorba de Dosarele secrete. Acestea privesc siguranţa statului.

Aspreu: Cum? Cum? Dosarele privesc siguranţa statului? Care: stat?

Fossman: Al nostru.

Aspreu: Mai explicit. Rostiţi: care stat? Cum îi zice?

Fossman: Republica Moldova, desigur. Că n-o fi România sau Ucraina. Sau, Doamne fereşte, Federaţia Rusă, partenerul nostru strategic de veacuri, de care ne leagă…

Aspreu: Mai pronunţaţi o dată ultima sintagmă…

Fossman: Pentru ce, d-le telereporter?

Aspreu: Pentru istorie! Pentru document! Deci, dosarele KGB-ului asigură securitatea statului Republicii Moldova. Bun. Să admitem. Dar de aici ar reieşi nu altceva decât că Republica Moldova este ocrotită de KGB?

Fossman: Nu am făcut afirmaţia aceasta… Dar ceea ce aş vrea… Şi sunt împuternicit să vă avertizez…

Aspreu: Împuternicit? De cine: împuternicit?

Fossman (arată spre uşa din stânga lui): De dl ministru Rusu…

Aspreu: Actualul şef al SIS-ului?

Fossman: Da, exact. Sunt împuternicit să vă avertizez că ceea ce faceţi Dvs este un act ilegal şi pentru asta veţi fi tras la răspundere…

Aspreu: Dar nu fac decât să înregistrez opiniile a două persoane care gândesc diferit…

Fossman: O, d-le telereporter, ce naiv sunteţi! Dar ştiţi cu cine aveţi de-a face? (Arată către Vagagun.) Ştiţi cine este acesta, în realitate?

Aspreu: Un om fără căpătâi. Un fost inginer… Un om amărât, care trăieşte de azi pe mâine, ca marea majoritate a populaţiei acestui stat, care se cheamă R.M., pe care îl ocrotesc, cum v-aţi exprimat Dvs, dosarele…

Fossman: Lăsaţi în pace Dosarele! Ce-i cu strigătele astea că… s-ar deschide Dosarele? Că… s-ar împărţi Dosarele? E o pură demagogie! O pură invenţie! Nu se deschid! Nu se împart! Şi nu se vor deconspira în veci, cât există R.M…

Aspreu: Şi dacă dispare R.M?

Fossman: Cum: să dispară? Nu poate să dispară… Doară de… (Se dă la urechea lui Aspreu şi-i şopteşte ceva, care nu se aude, dar care îl umple de mirare pe acesta.)

Aspreu: Aşa să fie? Stai că-l întreb pe chiar domnului, dl Vagagun (către acesta): E adevărat că tagma gunoierilor din toată Moldova pune la cale o diversiune?

Vagagun: Ce: diversiune? Care: diversiune?

Aspreu: De fapt, două diversiuni, aşa cum mi-a comunicat chiar domnia sa dl Fossman… Că, chipurile, aţi proiectat să săpaţi un tunel secret, din biserica Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil până sub clădirea aceasta (arată la firma din stânga), sub localul unde se păstrează Dosarele secrete şi… Să le sustrageţi într-o noapte de acolo?

Vagagun: Tunel? Secret? E o scornire a lui Fossman! O provocare! O minciună! Ca să ne compromită pe noi, tagma noastră, dar şi pe părintele Ilie!

Aspreu: Auziţi, d-le Fossman? Vagagun zice că nu e decât o provocare a organelor secrete…

Fossman: Hm! Hm!

Vagagun: Securitatea totdeauna a lucrat cu minciuni.

Aspreu: Deci, nu e adevărat, d-le Fossman, treaba cu tunelul?

Fossman: Hm! Hm!

Aspreu: Şi mi-a mai spus un secret dl Fossman: precum că voi (către Vagagun), toată breasla voastră a vagabonzilor şi gunoierilor, din Chişinău şi din republică, dar şi agenţi special sosiţi din alte ţări, să organizaţi o… o operaţiune secretă… Adică, să vă adunaţi aici, în faţa SIS-ului şi în curtea bisericii Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil, chipurile, aţi venit cu toţii la slujbă, dar fiecare să aibă un rucsac în spate, plin cu pietre… Cu pietrele acelea să stricaţi clădirea SIS-ului, s-o distrugeţi, să omorâţi pe toţi colaboratorii… Cruţându-l, desigur, pe dl scriitor şi filosof Fossman, pe care îl veţi chema ulterior în faţa tribunalului Vagagunilor… Să lapidaţi sediul, să scoateţi dosarele şi să le împărţiţi la lume…

Vagagun: Minciună! O altă minciună gogonată! Ce-i drept, ideea mi-a trecut prin minte. Să le trimitem tovarăşilor de acolo măcar câteva pietre în ferestre cadou… Câteva pietre se găsesc şi aici, pe loc… De ce să le cari pe ascuns cu rucsacul, şi încă la locaşul Domnului – păcat! Mare păcat… Iar material se poate scoate din pavaj… Graţie faptului că avem sub picioare vechiul caldarâm, cu bloci mici de granit – singurul loc din tot oraşul acesta care nu a fost asfaltat… S-a păstrat vechiul caldarâm, cel de pe vremurile bune… O fi şi asta un semn al Providenţei…

Aspreu (încântat): Interesant! Foarte interesant ceea ce am auzit aici! Interesant! Captivant! Antrenant! Fascinant! Fantastic! (după un minut de reflecţie, exclamă): Păcat că totul e… cam… banal gândit.

Vagagun: De ce: banal?

Falusas: Cum: banal?

Fossman: Chiar: banal?

Aspreu: Da… Poftim, dacă nu sunteţi convinşi. Putem derula şi viziona filmul imprimat. Poftim (îi lasă să vadă imaginile şi dialogurile

înregistrate): Ei, ce ziceţi? Nu sunt decât lucruri arhicunoscute: problema identităţii român – moldovean! Problema securităţii Statului, dar şi metodele de deconspirare a Dosarelor: prin săparea de tunel! Ce metode arhaice! Cine o să se prindă să sape astăzi tuneluri pe sub pământ?

Vagagun: Dar pe sub Zidul Berlinului cum a fost spart un tunel? Şi nu demult, în evul mediu, ci în plin secol XX!

Aspreu: Aceia erau nemţi! Oameni harnici, muncitori. Ai noştri sunt nişte putori. Ai noştri nici la biserică nu vin, dar nu încă să sape tuneluri pe sub pământ…

Fossman: Plătiţi cu bani de la americani haimanalele şi alţi pârliţi s-ar prinde la o treabă ca asta – n-aveţi grijă, d-le reporter!

Aspreu: Dar sunteţi extrem de isteţ, d-le Fossman. Aveţi răspuns la orice întrebare…

Falusas: Dl Fossman este un geniu! Vă rog să luaţi în calcul acest amănunt. Chiar dl ministru Rusu îl consultă în cele mai dificile probleme.

În acest timp, dintr-un difuzor care se află fixat pe frontispiciul firmei din dreapta răsună o voce: „Domnilor! Domnilor! Atenţiune! Atenţiune! Vă avertizăm să nu implicaţi în discuţiile Dvs persoana domnului ministru al SIS-ului, dl Rusu! Altfel veţi fi expulzaţi cu forţa din teritoriu! Vă avertizăm cu toată seriozitatea şi gravitatea!

Aspreu (justificându-se): Dar nu noi… nu eu am adus în discuţie persoana mult respectatului şef al SIS-ului, ci chiar un colaborator al Dvs. Aveţi în vedere! Eu reprezint presa! Şi presa este liberă! Şi libertatea mea este garantată de Legea Presei!

VOCEA DIN DIFUZOR: Vă mai avertizăm, că orice discuţie pe diverse probleme, mai cu seamă de politică, cele ce privesc siguranţa Statului… orice discuţie într-un grup de oameni care întruneşte mai mult de trei persoane, va fi considerată o acţiune publică, un miting nesancţionat, şi ca atare va fi dispersat de forţele de ordine! În doi timpi şi trei mişcări! Apropo, vă avertizăm că zona este încercuită de unităţi speciale, la ordinul domnului ministru Rusu, astfel că nimeni nu poate să intre nici să iasă de aici, fără asentimentul comisarului de poliţie Chişinău Morduneanu…

Cactusul prinde a scoate trâmbe de fum negru.

Aspreu (pare şocat): Teritoriul înconjurat? Bine că am reuşit eu să mă strecor… Dar cum va răzbi dl Comunpar? Că întreagă această

acţiune – manifestare – este ideea, rodul imaginaţiei Domniei Sale? Nu este decât o nouă carte-investigaţie privind Dosarele Securităţii! Oare ce ne-a pregătit venerabilul nostru domn Comunpar – temerarul şi celebrul autor?

Cactusul fumegă şi mai intens. Scena se umple de un fum negru, înecăcios, lumina scade.

Fără o lege a lustraţiei, precum şi o deschidere a dosarelor de Securitate şi de KGB nu putem merge înainte pe calea democraţiei, a statului de drept şi a unei doctrine naţionale. În cadrul Atelierului de Dramaturgie Contemporană al Teatrului „Mihai Eminescu" a fost citită recent în premieră piesa de teatru „Morţii cei vii şi viii cei morţi", scrisă de Vladimir Beşleagă. Scriitorul abordează problematica dosarelor securităţii.

Deschideţi dosarele securităţii Domnilor Guvernanţi.

Când apare iar lumina, în centrul scenei se află o masă mare, rotundă, adusă de la Biserică, pentru că e acoperită cu o faţă de masă cu cruci pe margine. În mijlocul mesei arde o lumânare groasă. În faţa unei icoane cu chipul Maicii Domnului cu pruncul în braţe. Alături un vas cu agheasmă şi un mănunchi de suble de busuioc. În jurul mesei cinci scaune pe care şed: în stânga Aspreu, în faţa lui Fossman, în centru Comunpar, de-o parte şi de alta a lui Vagagun şi Falusas.

Aspreu (Către Comunpar): În primul rând, ţin să vă mulţumesc, maestre, pentru că aţi binevoit să veniţi să participaţi la această Masă Rotundă consacrată Dosarelor Secrete ale Securităţii… Mai exact, ale KGB-ului… Că doar noi… singuri… era să intrăm într-un impas fără de ieşire. Aşa-i d-le Fossman? (Acesta aprobă cu capul chel): Dar suntem extrem de surprinşi de faptul cum de aţi putut să vă strecuraţi prin cordonul de poliţie care a împresurat zona?

Comunpar (încă respirând sacadat): Mulţumită părintelui Ilie care mi-a împrumutat o rasă de-a unui slujitor de-al lui şi m-a introdus prin portiţa din spate… Mai greu a fost să scap de ochii vigilenţi ai D-nei mele – am zis că ies să… cumpăr… ziare…

Vagagun: Şi a prins păcăleala? Că doar şi dimineaţă tot la ziare aţi ieşit…

Aspreu: Domnilor! Să procedăm la dezbaterea problemei ce ne preocupă nu doar pe noi – întreaga societate: Dosarele Securităţii… De fapt ale KGB-ului! Deci: e nevoie să fie deconspirate sau nu merită? Intrăm direct în chestiune, dat fiind că nu avem timp de pierdut: totul

se înregistrează pe bandă magnetică (arată spre camera de pe trepiedul de alături): Timpul nostru este limitat. La fel ca şi viaţa luată în ansamblul ei. Cine solicită cuvântul? (Toţi tac.) Atunci am eu o propunere: Măiestrul Comunpar să ne fie un fel de arbitru-moderator, iar noi în tandem cu dl Fossman duclanţii. De acord?

Falusas: Ce înseamnă: du-e-lan-ţii?

Vagagun: Du-te de ia de sub banca mea Dicţionarul de neologisme al lui Mâneca, citeşte şi ai să afli…

Falusas: Du-te tu-n mă-ta… cu Dicţionarele tale cu tot! Eu nu pun mâna – să mă tai! – pe dicţionarele româneşti. Eu sunt moldovan!

Vagaun: Moldo-ivan! Zi: corect!

Comunpar: Domnilor! Vă rog, fără ofense personale. Aici se discută o chestiune de interes naţional.

Fossman: O chestiune ce vizează securitatea statului…

Comunpar: Rămâne de văzut. De stabilit. Vizează naţiunea sau doar… securitatea clanului aflat astăzi la putere, care se autointitulează stat şi luptă din răsputeri pentru consolidarea statalităţii, altfel zis: pentru permantizarea aflării la putere a respectivului clan…

Vagagun: Komuniştii nici nu au plecat vreo dată de la putere. S-au aflat totdeauna. După spusa proverbului: s-a schimbat Lupu, dar părul tot acela a rămas: SUR.

Falusas (izbucnind în râs): Te-ai zăpăcit şi tu, Vagagun, tot dându-i cu proverbele…

Aspreu (intervenind energic): Domnilor, s-o luăm metodic, sistematic, serios, logic, matematic dacă vreţi. V-am formulat clar şi explicit întrebarea: e nevoie de o deconspirare a Dosarelor Securităţii (KGB) sau nu e nevoie? Se cere să stabilim clar şi tranşant, o dată pentru totdeauna. Altfel, rămânem, cum se spune: de proverb! Adică: încăpem în gura lumii: ca Dosarele La Moldova! Adică: La Sfântul Aşteaptă sau la Paştele Calului!

Fossman (aruncând o privire către Comunpar): Dta, d-le Comunpar, aşa cum te numeşti acuma… Dacă ai fost desemnat arbitru-moderator, ia frâiele în mâini şi dirijează. Precum văd şi înţeleg, acest tânăr pornopostmodernist care se numeşte nu ştiu de ce Aspreu…

Aspreu: Fără ofense personale, d-le Fossman! De ce mă numesc aşa cum mă numesc, scrie în programul spectacolului şi în textul piesei domnului Comunpar. La fel, şi dta, apropo, d-le Fossman, eşti fixat

acolo cu respectivul nume-pseudonim…

Comunpar (pe un ton conciliant): Dl Aspreu, mai tânărul nostru coleg, a formulat foarte succint, lapidar chiar şi corect întrebarea: E sau nu e nevoie de o deconspirare a Dosarelor Securităţii – KGB-ului? Se cere un răspuns clar şi răspicat, domnilor!)

Vocea din difuzor: Chestiunea nu ţine de competenţa voastră, a jurnaliştilor, scriitorilor, vagabonzilor şi gunoierilor – este o prerogativă a Parlamentului R.M!

Vagagun: Dar avem tot dreptul să luăm chestiunea în discuţie. Suntem societatea civilă!

Falusas: Hi-hi-hi! auzi, d-le Fossman? Haimanalele şi gunoierii sunt societatea civilă!

Fossman (iritat rău): Bre, Falusas! De câte ori să-ţi mai spun: eu nu sunt domn – eu sunt tovarăş! Şi niciodată n-am să fiu şi nici nu vreau să fiu domn!

Falusas: Dar nici eu – român nu vreau să fiu. (Strigă): Are cuvântul tovarăşul Fossman…

Vagagun: Ce-ţi bagi rătul, bre? Avem arbitru-moderator, pe dl…

Comunpar: Ofer cuvântul domnului Aspreu.

Aspreu (grav, aşezat, metodic): Eu, ca persoană particulară, dar şi ca un intelectual, ca ziarist, scriitor şi analist politic, consider, şi asta e ferma mea convingere: nu de azi, nu de ieri, ci de… de… ani mulţi… din ’91, adică de 16 – 16 ani, că cel mai mare imperativ al vieţii noastre politice şi sociale, a constituirii statului de drept, a implementării reformelor economice şi a instituirii pieţei libere concurenţiale este… anume este urgenta, cât mai urgenta, căci şi aşa am ajuns de râsul găinilor în Europa – este Deconspirarea Dosarelor Securităţii. Numai astfel ne vom debarasa, ne vom spăla de tarele, de sechelele trecutului odios şi vom putea înainta pe calea unei reale integrări în familia popoarelor europene libere şi democratice!

Comunpar: Ofer cuvântul domnului Fossman.

Fossman (cu un zâmbet sarcastic în colţul gurii): Mă mir de dta, d-le Comunpar, cum te laşi dus de valul acesta nesăbuit şi nesănătos, care a luat amploare în ultimul timp – am în vedere chestia cu dosarele – şi nu-ţi dai seama sau nu vrei să-ţi dai seama că un om în etate ce eşti, cu destulă experienţă de viaţă şi cunoaştere a psihologiei neamului nostru, din care facem parte amândoi şi în mijlocul căruia am trăit şi activat laolaltă mai toată viaţa… Oare chiar nu-ţi dai seama la ce

ar duce, ce rezultate şi efecte ar avea Deconspirarea Dosarelor Securităţii? Ba, am mai auzit că lucrezi la un eseu, o carte… ce-o fi… despre aceste Dosare, la care nu ai măcar acces… Oare nu-ţi dai seama că… că… am rămânea…

Falusas (sare cu gura): Am rămânea fără intelectualitate, după cum bine şi exact a declarat tovarăşul Preşedinte… adică ex-Preşedintele Republicii Moldova şi prim-secretar, adică fost prim secretar al P.C. al R.S.S. Moldoveneşti, tovarăşul Pulcinschi? Să rămânem fără intelectualitate? Cu dosarele deschise, dar fără intelectualitate? Fără de noi, intelectualii, se duce ţara asta de râpă până-n seară!

Vagagun: Tacă-ţi leoarba, agentule secret ce eşti! Crezi că dacă ai spionat pe scriitori decenii la rând – ceea ce faci şi astăzi! – te poţi autointitula intelectual? Eşti o secătură, bre! nu intelectual – o ţoală de şters picioarele pentru toţi guvernanţii de-o zi…

Falusas: Nu cumva tu te-ai da de intelectual? Tu, haimana şi râmător prin toate gunoaiele?!

Vagagun: Eu am fost şi am să redevin inginer. Tranziţia voastră m-a aruncat la fundul societăţii. Alţii au plecat în ţări streine, oameni cu studii superioare, ca să spele toaletele pe acolo… Eu am rămas aici, ca să lupt câte puteri voi avea pentru a spăla neamul acesta de rapănul vostru komunist-mafiot…

Comunpar: Domnilor! Domnilor! Fiţi atenţi: suntem monitorizaţi. (Arată spre uşa din stânga şi la difuzorul de sus): Odată ce am iniţiat această Masă Rotundă asupra Dosarelor şi Desecretizării lor, să ne expunem fiecare argumentele pe care le are: şi PRO şi CONTRA. Să le auzim! Să le dezbatem, punct cu punct, să discernăm adevărul de minciună şi, la urmă, să tragem concluziile necesare. Ce e de făcut? Cui foloseşte?

Falusas: „Cito delati?” Vedeţi? Tot la Lenin ajungeţi, voi, europenii şi democraţii!

Vagagun: „Cui prodest!” măi, prostule! E un vechi adagiu latin. Vezi dacă nu citeşti Dicţionarele?!

Comunpar: D-le Aspreu, aveţi cuvântul. După care voi oferi cuvântul domnului Fossman. De fapt, dacă se va închega, eventual, un dialog, desigur: în contradictoriu! dar argumentat, logic, onest şi civilizat, puteţi discuta şi fără mine, fără ca să intervin eu. Am convenit.

Vocea din difuzor: „D-le Comunpar, nu vă eschivaţi de la funcţia

de arbitru-moderator. Chiar dacă o veţi face, în cazul în care discuţia ia o turnură indezirabilă, veţi fi făcut responsabil pentru convocarea acestei Mese Rotunde şi veţi fi tras la răspundere penală…

Aspreu (vehement): Protestez! Sunt om al presei. Beneficiez de protecţia Legii privind Presa. Mă aflu sub ocrotirea Cartei Drepturilor Omului. De partea mea e Curtea Constituţională, Curtea Europeană a Drepturilor Omului şi a. şi a. şi a…

Vagagun: D-le Aspreu, nu pierdeţi timp şi energie cu justificările! Daţi-i în cap lui Fossman cu argumente concrete! Cu dovezi. Cu fapte!

Aspreu (Către Comunpar): Maestre, venerabile maestre, vă rog să interveniţi, acu nu ca arbitru-moderator la discuţia noastră, ci ca implicat direct în ceea ce am denumit „Dosarele Secrete ale Securităţii (KGB) din Moldova (R.S.S.M. şi R.M.)" Ştiu că aşa este intitulat eseul-studiu la care lucraţi…

Comunpar: Da, trebuie să mă implic. Să renunţ, pentru moment, la rolul ce mi-aţi acordat şi să mă implic. Dar, mai întâi, o mică precizare: eseul documentar, studiul meu se numeşte, ca în programul acestui spectacol „Morţii cei vii şi Viii cei morţi"…

Lumina se stinge

Semiîntuneric.

Din dreapta scenei, pe diagonală, trece un şir de siluete umane, fiecare purtând în mâini câte o lumânare aprinsă. De undeva, din spate, dinspre biserică, se aude vocea Preotului care rosteşte un şir de nume – sunt numele intelectualilor şi oamenilor de bună credinţă: preoţi, luptători pentru independenţa neamului, care au căzut cu moarte de eroi – au murit în condiţii misterioase neelucidate nici până astăzi sau au fost agresaţi, mutilaţi… Iată numele acestăra, rostite doar simbolic, dar în spatele lor se poate uşor ghici cine au fost în viaţă persoanele reale:

1. Eugen Ru… 8. Nicolae Cos… 14. Preot Arma…
2. Ion Va… 9. Nicolae Ru… 15. Consilier Adrian Doho…
3. Dmitri Caracio… 10. Do… şi Io… Al… Teo… 16. Ion Vata…
4. Pavel Bo… 11. Gheorghe Ghi… 17. Ion Gheo…
5. Mihail Ga… 12. Ion Dume… 18. Ion Gon…
6. Dumitru Mat… 13. Ilie Motr… 19. Valeriu Pa…
7. Lidia Istra… 20. Şi a. şi a. şi a.

Când ce face iar lumină, scena este aceeaşi: în mijloc masa rotundă, la care şed cei cinci participanţi la dezbatere.

Fossman (are faţa lăţită, gura imensă până la urechi): Da, bun pomelnic…

Comunpar (întunecat la faţă, cu lacrimi strălucind în ochi): Şi încă aceştia sunt doar cei pe care am avut prilejul să-i cunosc personal, de aproape, pe parcursul a mai multor ani… Ce oameni, Doamne, ce oameni aleşi au fost şi ce sfârşit a avut fiecare… Am acasă adunate date, amănunte despre fiecare, nu le-am luat cu mine, dar nici nu e nevoie. Aici nu e judecată – e un moment de amintire, de pioasă amintire… Toţi ei, martiri şi eroi continuă să trăiască în inima mea, în sufletul meu…

Vagagun: Morţii cei vii, cum nimerit aţi binevoit a pune în capul acestei reprezentaţii. maestre…

Comunpar (ştergându-şi ochii): Da, fraţilor… E trist… Foarte trist ceea ce s-a întâmplat cu ei… Dar şi mai trist…

Vagagun: E ceea ce se întâmplă în continuare cu noi…

Comunpar: Concluzia mea, foarte dureroasă, este că…

Aspreu (intervine): Până la concluzii, maestre, mai avem. Eu cred că e cazul s-o luăm pe rând, metodic, să schiţăm cel puţin în linii mari… ce se ştie, ce cunoaştem cu certitudine, referitor la situaţia fiecăruia dintre victimele fostului regim, împrejurările în care şi-au găsit tragicul sfârşit… Să ne pronunţăm ferm, categoric, vehement, dacă vreţi, asupra necesităţii, imperioasei necesităţi de a se face lumină asupra destinelor acestor martiri, eroi ai neamului…

Comunpar: Da, de acord cu Domnia ta, tinere… Numai că… Permite-mi să-mi rotunjesc gândul. Şi anume: cel mai alarmant lucru este că acest şir de martiri şi eroi se întinde din vremurile vechiului regim… se întinde încoace, în timpurile aşa-zise noi. Şi nu scade, nu slăbeşte, ci se intensifică! Victimele devin tot mai numeroase… prin acte de asasinare fizică, desigur, dar şi cele prin asasinare morală devin şi mai frecvente…

Fossman: Vorbe! Basme! De unde ai scos tu, colege… permite-mi să te tutuiesc, pentru că suntem de-o vârstă, mai bătrâni…

Falusas: Da! De unde? Ce fel de dovezi ai… aveţi… că ar fi asasinate? Protestez!

Aspreu: Decenţă! Rog decenţă! Fără familiarităţi… Fără tutuieli! Numai dovezi concrete. Numai argumente. Şi cât mai pe scurt. Timpul

nu rabdă.

Comunpar: Da, june prietene, ai dreptate: timpul nu rabdă! Dar vezi că la noi toate sunt pe dos. Nu au trecut decenii peste decenii şi adevărul aşa şi nu a mai ieşit la suprafaţă… Ah, Doamne, mă supără rău iar inima. (Se apucă de inimă.) Numai cât mi-aduc aminte cum l-am văzut în curtea spitalului de psihiatrie, îmbrăcat într-o pufoaică albastră, cu faţa ca luna, umflată de atâtea medicamente, dar cu ochii vii, profunzi, înţelepţi… în compania unui grup de nenorociţi ca el, îndopaţi cu tot felul de stupefiante… L-am văzut pe sărmanul Ion Va… Om de mare cultură, om de mare curaj… Om de aleasă probitate ştiinţifică… A editat pe Alecu Russo, singura apariţie în fosta R.S.S.M., în care era inclusă „Cântarea României". Ce carte, Doamne, ce carte!… A mai scris şi publicat un eseu, în care pleda cauza editării operei magnificului Constantin Stere!

Aspreu: Da, da, da! Am auzit!… Pe când eram student, căutam acel eseu, dar numărul respectiv al „Culturii" nu se mai afla în colecţie – fusese extras…

Vagagun: Nu i-au iertat modul de a gândi şi a se exprima – asta-i…

Comunpar: La ordinul C.C. au fost organizate adunări prin colectivele de la Academie şi în alte instituţii, ca să-l blameze… A fost atacat dur în presă pentru opiniile sale…

Falusas: Acel Stere a fost spion român! A vândut Basarabia! Ştiu eu…

Vagagun: De unde ştii tu, cârtiţo? Cui a vândut-o? Basarabia îi românească.

Falusas: Ba-i moldovenească! Eu vă spun!

Comunpar (se uită la Falusas, vrea să-i spună ceva, dar se răzgândeşte): Pentru asta l-au băgat la casa de nebuni. Acolo l-au îndopat cu tot felul de medicamente – adică l-au tratat… Psihiatria, unealtă docilă a regimului totalitar… Şi ce trist sfârşit a avut acest Ion Va… născut la Paşcani…

Vagagun: Paşcani – România, da, da! Cine ştie cum a ajuns în Basarabia ocupată de ruşi…

Falusas: Eliberată de ruşi! A venit din România în ţara liberă a Sovietelor…

Fossman: Bravo, Falusas! Învaţă-i pe domnii aceştia istorie! Istorie adevărată…

Vagagun: Istorie integrată, vreţi să ziceţi, d-le Fossman?

Aspreu: Vă rog, d-le Comunpar. Aţi vrut să mai adăugaţi ceva… Vă rog…

Comunpar: Bietul Ion Va… a terminat-o sub roţile trenului… Jos, în vale, la halta Vistierniceni…

Falusas: A fost nebun, aşa-i tovarăşe Fossman? Şi ei îl proclamă erou? Ştiu că era nebun…

Vagagun: Da, ştii! Cum să nu ştii? Că doar ai fost angajat la Uniunea Scriitorilor!

Comunpar: Da, mi-a scăpat ceva. În anii dezgheţului hruşciovist, Ion Va… alături de Gheorghe Meniuc a activat la revista „Nistru”… Devenise o publicaţie deschisă către toată cultura şi literatura română… O, a fost un om de aur şi… ce sfârşit trist…

Fossman: Nu cumva, colega, ai de gând tot aşa să-i boceşti pe toţi cei pe care i-ai inclus în pomelnic? La ce bun? Oameni au fost… Au trăit şi au murit…

Falusas: Au trăi cât au vrut, au murit când au vrut.

Fossman: Şi cum au vrut, nu-i aşa, Falusas? Fie sub roţile trenului, fie… acasă.

Comunpar: Da, domnule Fossman. Au murit unii şi acasă. Numai că nu chiar acasă, ci… în stradă.

Fossman: Pe trotuar, da?

Comunpar: Exact, d-le Fossman: Văd că eşti dotat cu anume intuiţie. E vorba de Eugen Ru… Membru corespondent al Academiei… Istoric de mare clasă… A editat pe cronicari, pe marii noştri Ureche, Costin, Neculce… A elaborat împreună cu alţi savanţi manuale valoroase, fapt pentru care a fost criticat, bătut, scos din funcţia de director al Institutului de Istorie… Şi domnia sa a sfârşit-o trist, trist de tot…

Vagagun: Am auzit ceva… Dar nu-mi amintesc… Ce s-a întâmplat, d-le Comunpar?

Falusas: Eu să-ţi spun… Că ştiu… Lucram la U.S…

Vagagun: Tu să taci! Nu pe tine te întreb…

Aspreu: D-lor, vă rog, fiţi politicoşi! Ne aflăm la o Masă Rotundă. Totul se înregistrează. Pentru Istorie. Pentru o cauză nobilă: deconspirarea Dosarelor secrete! Eventual, pentru un proces de judecată, dacă ni se va intenta…

Comunpar: L-am cunoscut atât de bine pe profesorul,

academicianul Eugen Ru… Locuiam la Botanica… Mergeam la serviciu pe jos, în oraş… Traversam parcul din Valea Trandafirilor… Domnia sa făcea promenade prin parc… ne întâlneam, discutam… Desigur, istorie… Istoria Moldovei… Despre marii cronicari. Pe atunci pornisem să lucrez la un subiect din secolul al XVII-lea… În special mă interesa destinul tragic al lui Miron Costin… Vai, ce asemănare! Ce analogie îmi vine acuma în minte…

Fossman (zâmbeşte sarcastic): Dta, colega, totdeauna ai operat cu analogiile. Şi ce anume ai văzut în cazul acesta, concret? Sunt curios să ştiu…

Aspreu (intervenind) E clar! Cât se poate de clar! Intelectualul şi puterea! Puterea agramată şi intelectualul luminat.

Comunpar: Da. Prima mea notiţă, făcută într-un carneţel a fost: Domnitorul analfabet execută pe omul cel mai învăţat. Or, Constantin Vodă Cantemir nu ştia carte şi l-a omorât pe Miron Costin…

Vagagun: Exact aşa cum proceda Văcarul Bodiul, care a declanşat o întreagă campanie împotriva intelectualităţii, a scriitorilor, a tot ce era naţional, în special românesc…

Aspreu: Bodiul se considera filosof!

Vagagun: Văcar – filosof!

Comunpar: A fost un şoc! Un mare şoc pentru toată lumea…

Falusas: Exageraţi, d-le Comunpar: nu chiar pentru toată lumea… Eram la U.S. şi ştiu că unii s-au bucurat.

Vagagun: Şi dta în acelaşi număr?

Falusas: Eu? Eu n-am fost implicat în treaba asta. Eugen Ru… lucra la Academie. Acolo erau alţii, care…

Vagagun: Alţi agenţi secreţi, vrei să spui?

Falusas: Hm! Hm! Fie şi aşa, dacă-ţi place dumitale. Dar acel Eugen Ru… era fiul unui membru în Sfatul Ţării, care a vândut Basarabia românilor…

Fossman: Moşierilor şi capitaliştilor români…

Aspreu: Poftiţi, d-le Comunpar, aveţi cuvântul…

Comunpar: Da, s-a aruncat de la etaj. Pe fereastra propriului apartament. Avea o mamă bătrână. Soţia, rusoaică, atunci când a fost destituit din funcţie, când a fost dat afară din partid, l-a părăsit. Locuia singur, cu mama bătrână. Avea grijă de ea… (Oftează, lăcrimează.) Am fost la înmormântare. Am văzut-o pe biata maică-sa: şedea pe marginea gropii, pe un scăunel… Nici lacrimi nu mai avea…

Aspreu: Da, e foarte mare durere pentru părinţi… când îşi înmormântează copiii… Chiar dacă aceştia sunt şi ei aproape bătrâni…

Comunpar: Dl Eugen Ru… nu avea nici 70 de ani… când… Dar ce am aflat ulterior, în chiar aceşti ultimii ani. Că simpatiza cu aşa-zisul euro-komunismul…

Aspreu: Ce-i asta?

Comunpar: Apăruse în Europa un curent în mişcarea komunistă, care dezaproba atrocităţile regimului totalitar din U.R.S.S. Chiar şi principiul dictaturii proletariatului.

Aspreu: Un komunism aşa-zis cu faţa umană, da?

Comunpar: Primea publicaţii ale acestui curent. Cred că a fost reperat de organele speciale şi…

Aspreu: Şi avertizat? Somat? Asta vreţi să spuneţi?

Comunpar: Da… Cine ştie ce e în inima omului? Atâtea se întâmplă pe parcursul unei vieţi. La un moment dat e destul o singură picătură şi – totul s-a dus…

Vagagun: Da… S-o laşi pe mama, care te-a născut, singură, neajutorată. Trebuie că a fost mare durere… Mare cumpănă…

Comunpar: Ai dreptate, Vagagun… Nimeni nu poate să ştie…

Vagagun: Doar Dosarele secrete mai pot lumina întunericul.

Fossman: Care: dosare, domnii mei? Care: secrete? Nu există niciun dosar…

Aspreu: Domnule Fossman! Dar ai auzit ce-a spus… adică, ai citit ce-a scris şi publicat fostul şef al SIS-ului Dutor Tunaru? Că toţi, în afară de picii de la creşă şi grădiniţă, deci toţi au colaborat în ţara asta cu KGB-ul – Securitatea. Şi dacă-i aşa, atunci toţi au dosare! Securitatea nu lucra fără informaţii scrise… Nicio securitate în lume nu lucrează după ureche…

Fossman: Ba lucrează! Ca să…

Vagagun: Ca să nu rămână urmă? Asta aţi vrut să ziceţi?

Fossman: E prea costisitor, d-le Vagagun…

Aspreu (imperativ): Dacă, să zicem, în anumite cazuri concrete, nu au existat Dosare secrete, faţă de care am mari dubii, atunci ar fi logic să se deschidă acele depozite pentru publicul larg, hai să zicem, pentru societatea civilă, care public larg – societatea civilă să se convingă că nu există acolo, în aceste depozite niciun fel de dosare…

Falusas: Dar asta-i subminare a statului! Orice stat se ţine pe anumite secrete…

Vagagun (explodând): De ce: pe secrete? Zi, mai exact: pe crime! Tocmai de aceea le şi ascunde… dosarele… crimele…

Fossman: Nu cumva vreţi să spuneţi că… faptul că… acel profesor… academician… şi-a împrăştiat creierii pe asfaltul trotuarului de sub fereastra apartamentului său a fost împins de un… agent secret… împins de la fereastră, să zicem, de…

Vagagun: De dl Falusas, vreţi să ziceţi, d-le Fossman? Că Eugen Ru… era membru al U.S., nu-i aşa, d-lor?

Aspreu: Exact! Am auzit că era membru al U. S.

Vagagun: Cele mai mari persecuţii şi crime s-au făcut în epoca bodiulist-brejnevistă împotriva bisericilor şi a intelectualilor, în primul rând împotriva scriitorilor…

Comunpar (conciliant): Organele spiciale au avut, au şi vor avea o gamă largă de metode, mijloace, unelte, instrumente… da, da! şi instrumente de a se răfui cu persoanele indezirabile regimului…

Fossman: Duşmănoase statului, acesta ar fi termenul exact.

Comunpar: De la persecuţii administrative la aplicarea psihotropilor în spitalele de psihiatrie şi până la asasinate dintre cele mai sofisticate sau chiar brutale – bătăi, maltratări, otrăviri, accidente rutiere simulate etc… Aşa că…

ara o lege a lustraţiei, precum şi o deschidere a dosarelor de Securitate şi de KGB nu putem merge înainte pe calea democraţiei, a statului de drept şi a unei doctrine naţionale. În cadrul Atelierului de Dramaturgie Contemporană al Teatrului „Mihai Eminescu” a fost citită recent în premieră piesa de teatru „Morţii cei vii şi viii cei morţi”, scrisă de Vladimir Beşleagă. Scriitorul abordează problematica dosarelor securităţii.

Deschideţi dosarele securităţii Domnilor Guvernanţi.

9

Aspreu (intervenind): Aşa cum rezultă din scenariu, următoarea victimă a sistemului totalitar, cel care şi-a găsit sfârşitul în împrejurări misterioase, nici până astăzi elucidate…

Falusas: Pavel Petrovici! De el este vorba?

Fossman: Dar nici nu e nimic aici de elucidat! Ce e misterios la mijloc? Şi-a tras omul un cartuş cu alice sau… sub bărbie şi – gata!

Vagagun: Dar a avut o carieră strălucitoare! 21 pe 22 ani de Preşedinţie! Ca nimeni altul până la el… Dar şi după…

Comunpar: Dl academician Cimpoi e pe cale de a-l depăşi. Are

deacuma 20 de ani de şefie la Uniune…

Vagagun: Doamne fereşte să… şi domnia sa… la fel ca Preşedintele Bo…

Aspreu: Cazul preşedintelui Bo este atât de complicat, încât consider oportun a ne expune părerea pe marginea lui, dar într-un mod cât mai succint…

Falusas: De ce, adicătelea, mai succint?

Aspreu: Timpul! Timpul nu ne permite: mai avem de examinat de trei ori pe atâtea… dosare criminale… Pardon, cazuri…

Fossman: Ha-ha! Do-sare! Care: dosare, domnilor? Fiţi atenţi la cum vă exprimaţi. Alegeţi-vă bine cuvintele. Mă mir: oameni maturi, dar judecaţi ca nişte copii! Nu există niciun fel de dosare care… să…

Vagagun: Dar dta de unde ştii? Eşti cumva custodele dosarelor?

Fossman: Eu? Custode? Ce înseamnă: custode?

Vagagun: Ia Dicţionarul şi citeşte, domnule eseist şi scriitor?

Falusas: Domnule Fossman…

Fossman: Gura, Falusas! Ţi-am spus de atâtea ori să nu mă numeşti domn! Eu nu sunt domn, eu sunt tovarăş! Tovarăş am fost, tovarăş voi muri.

Falusas (corectându-se): Tovarăşul Fossman are acces liber la toate dosarele KGB-ului… Domnului studiază… cercetează… serios… elaborează…

Aspreu (vehement): Ca să economisim timp, vă propun să răspundeţi scurt şi clar la întrebarea privind cazul Preşedintelui Bo… „Ce-a fost? Scurt: o dramă, o tragedie ori o comedie, un vodevil, un muzical, un schetci ş.a.m.d.?

Falusas: Eu nu ştiu ce înseamnă toate acestea, dar dacă e să mă pronunţ sincer că… Preşedintele Bo… m-a angajat la lucru…

Vagagun: Zi direct: şefii tăi de la KGB te-au plasat ca agent secret la U.S., pe când acolo se afla Preşedinte Bo…!

Falusas: Du-te, măi, ce-mi iai vorba din gură!

Aspreu: Să te auzim, Falusas, dacă te-ai propus primul. Ce ai de spus?

Falusas: Să zică mai întâi tovarăşul Fossman. Domnului ştie mai bine…

Fossman: A fost un act de laşitate, asta socot eu! Recent fusese ales pentru al cincilea termen. În 1986. Primul în 1965. Abia de trecuse niciun an şi… s-a întâmplat catastrofa.

Aspreu: Deci, totuşi, a fost o catastrofă?

Fossman: Din punctul de vedere al genurilor scenice, al terminologiei dramaturgice… deşi eu nu mă consider dramaturg, da, a fost o catastrofă, pentru că a avut de suferit imaginea organizaţiei noastre, a uniunii noastre. Preşedinţia lui Bo… i-a asigurat stabilitate, coerenţă… Cu dispariţia lui toate s-au dus de-a dura, peste cap… S-a produs o schimbare radicală, o revoluţie… S-a repezit haita de… asupra Uniunii, au pus mâna pe conducere şi… de atunci încoace toate merg de-a îndoaselea…

Falusas: Toate merg de-a-ndoaselea la Uniune până azi!

Vagagun: Cum? Dar preşedinţia lungă a academicianului Cimpoi nu a adus stabilitate?

Fossman: Dar unde-s casele de creaţie, în care petreceam luni de zile la rând de câteva ori pe an? Unde sunt premiile? Ordinele? Decoraţiile? În fine, unde sunt tirajele de odinioară? Şi mai cu seamă unde sunt onorariile?

Aspreu: Vă înţeleg. Sunteţi nostalgic după vremurile trecute, d-le Fossman. Dar fiţi mai explicit: Preşedintele Bo… ar fi putut conduce în continuare, dacă nu se întâmpla catastrofa, cum aţi binevoit a o numi? Că doar venise perestroika lui Gorbaciov, se făceau schimbări… Ar fi fost posibil să nu ajungă procesul şi la noi, la Moldova?

Falusas: Pavel Petrovici! Pavel Petrovici? De ce ai făcut dta ceea ce ai făcut? Aşa de bine îmi era la Uniunea Scriitorilor pe vremea matale… Iar acuma? Acuma toţi mă privesc de parcă aş avea păr de lup… Mă numesc, mă poreclesc Agent şi încă secret…

Vagagun: Tu să încetezi cu smiocăielile! Spune drept şi curat ca în faţa Judecăţii lui Dumnezeu: de ce s-a împuşcat Preşedintele Bo…? Cum s-a împuşcat?

Falusas: Cu arma lui! A pus ţeava sub bărbie şi a apăsat pe trăgaci… Era vânător! Şi pescar! Şi vânător şi pescar de forţă! Ce-i era lui a trage?…

Comunpar: Eu zic că a fost o tragedie sfârşitul Preşedintelui Bo… S-ar fi putut să se întoarcă lucrurile altfel… Dar iar stau şi mă gândesc: dânsul se deprinsese cu funcţia. Nu-şi mai putea imagina să rămână fără ea. Încă Bodiul a încercat de câteva ori să-l scoată, dar n-a reuşit, că avea spate – la Chişinău, la Moscova. Dar odată cu venirea lui Gorbaciov, cu declanşarea restructurării, dar mai ales cu numirea în

funcţie aici, la C.C. a lui Victor Ilici Smirnov, scaunul sub el s-a clătinat…

Aspreu: Da, a avut loc procesul Vasile Vâşcu… S-a încercat a se descoperi aici un complot antisovietic, naţionalist…

Comunpar: Şi cum se putea să nu fie implicaţi şi scriitorii? Cei care totdeauna au fost consideraţi adversari ai sistemului. Deşi Preşedintele Bo… era loial regimului…

Vagagun: Ţinea la funcţie, la propria carieră…

Apreu: Lucrurile sunt cunoscute. Vă rog să vă pronunţaţi: care a fost motivul de bază că Preşedintele Bo… şi-a pus capăt zilelor? Că ar fi fost un act de laşitate, aşa cum susţine dl Fossman… ştiu că asta era şi poziţia C.C.-ului, a tov. prim secretar Grosu. Acesta aşa s-a şi exprimat – cunosc detaliul de la colegii mai în vârstă, aceia care au fost de faţă. Când a fost întrebat: de ce nu se fac cercetări în cazul Bo? acesta a răspuns: Nu e nimica de cercetat. „On smaloduşniceal", adică; s-a dovedit a fi un laş, un fricos…

Comunpar: Un laş? Un fricos? Dar este ceva în acest răspuns cinic. Pe cât am auzit de la reprezentantul Uniunii noastre la Moscova, dl Nicolae Ro… în februarie 1987 Preşedintelui Bo… aflat la festivităţile Puşkin, nu i s-a oferit cuvântul… Apoi, fie la Uniunea centrală, fie la Sovietul suprem al U.R.S.S., al cărui deputat era, i s-a propus să depună mandatul…

Vagagun: Să fie lipsit de imunitate… Dat în judecată… Asta era sensul că ar fi fost laş? S-a speriat şi…

Comunpar: Dacă nu s-a reuşit să-l implice în afacerea Vâşcu, atunci satrapul Smirnov, acel afacerist şi criminal transferat la Chişinău din Uzbekistan, unde a făcut tranzacţii de milioane cu bumbacul şi care, venit aici, a scos din funcţii sute de şefi pentru corupţie, el cel mai corupt! i-ar fi găsit şi Preşedintelui Bo… destule păcate, nu, nu ca scriitor, ci ca deputat, că a fost mereu deputat şi şi-a căutat de interesele lui… Şi l-ar fi băgat la răcoare, ca pe Vâşcu… Aşa că este un dram de adevăr, că s-a speriat şi a făcut ceea ce a făcut!

Vagagun: Adevărat! Metodele Securităţii nu cunosc margini! Procese, asasinate, terorizări…

Fossman: Mi-a fost drag Preşedintele Bo… Am fost prieteni… Păcat că a făcut ceea ce a făcut… Cât despre Securitate şi dosare… Să mă iertaţi, dar spuneţi gogoşi, braşoave, ziceţi cum vă place… Nu are Securitatea nicio implicaţie aici…

Vagagun: Atunci de ce nu deconspiraţi Dosarele? De ce le ţineţi

secrete?

Aspreu: La rând e cazul Dumitru Ma…

Vagagun: Dar au fost numite altele până la cel al lui Dumitru Ma… Cazul preotului Arm… din nordul republicii, preot care a fost asasinat de persoane neidentificate nici până astăzi. Apoi cazul lui Dmitri Caracio… poetul, etnograful, folcloristul, omul de un talent excepţional, care a terminat şi el sub roţile trenului…

Aspreu: Da, da, am auzit! I-au omorât nişte bandiţi soţia, în scop de jaf. Nu a putut rezista pierderii omului apropiat, a venit la Chişinău şi s-a aruncat sub roţile trenului…

Comunpar: Da, a fost un om atins de aripa geniului. L-am cunoscut personal. A fost un apostol al neamului său. Un poet de excepţie… Dar urât de colegii săi şi de mulţi conaţionali… Din invidie pentru harul său… Aşa şi-a găsit sfârşitul…

Aspreu: D-le Comunpar! Cazul Dumitru Ma… se plasează de acuma în perioada când începuse deja Mişcarea de Renaştere şi Eliberare Naţională.

Comunpar: Da, în 1990, dacă nu cumva greşesc. Dar nu cred că greşesc. În acel an au avut alegeri libere, prin contracandidaţi în Congresul Poporului la Moscova. Dl Dumitru Ma… l-a bătut, care ca să zică, pe însuşi bosul Securităţii republicane – pe Lavra…

Vagagun (entuziasmat): Da? Exact! Acum îmi amintesc şi eu… Vuia toată republica: un scriitor l-a doborât pe Draconul Securităţii!

Comunpar: A fost ceva… ceva… ceva ceea ce nici nu se putea imagina! Un nomenclaturist, şi încă şeful Securităţii să fie „bătut" de… un… scriitor! Ea, Securitatea, care… Dar zi şi tu, Falusas, care erai agent secret la Uniunea Scriitorilor. Zi ceva…

Falusas: Eu… eu… eu… nu ştiu nimic…

Vagagun: Ba ştii! Ştii multe şi ai să le spui aici!

Comunpar: Dl Dumitru Ma… era redactor şef la revista Uniunii Scriitorilor „Nistru". A publicat materiale demascatoare la adresa afaceriştilor de la Academie. A publicat articolul epocal al lui Mândâcanu despre alfabet… Şi pe deasupra l-a bătut la alegeri pe şeful Securităţii! Puteau să i-o ierte?

Vagagun: I-au pus la cale un accident rutier!

Comunpar: Da, dl Ma… avea un autoturism, o Volgă… Şofa singur. Se pregătea să meargă la Mereni, în satul de baştină al soţiei… Avea maşina un defect la aprindere… Zi dta, Falusas, ce defect avea, că

dta erai şofer la Uniune şi l-ai lichidat, chipurile… Dar numai pe scurt timp, ca să apară iar şi să rămână omul cu maşina-n drum, iar acolo, precum se ştie…

Falusas: Eu? Eu am reparat defectul? Da, cu adevărat, avea un defect la ruptor… Nu făcea contact… Eu i-am pus acolo o sârmă… Maşina a mers de la Uniune până acasă la D. Ma… De acolo a mai mers până într-o vale, spre aeroport…

Comunpar: Valea Crucii… Unde iar s-a defectat şi s-a oprit. Omul a venit la garaj să ia pe un vecin să-l ajute, cu maşina lui…

Vagagun: Şi atunci, când ei, trei se chinuiau să ia la remorcă Volga, vine cu viteză mare autobusul „Icarus" al lui Struţ!…

Comunpar: Şoferul Struţ, recidivistul eliberat recent din închisoare şi pus pe urmele domnului Dumitru Ma… Mi-a mărturisit însuşi Dumitru că l-a văzut cu acel autobus al lui câteva zile la rând învârtindu-se prin faţa blocului în care locuia…

Vagagun: Pândea prilejul să-l izbească!…

Comunpar: Şi l-a găsit. În Valea Crucii. Când cei trei legau otgonul ca să tragă maşina la remorcă… L-a izbit cu autobusul din mare viteză…

Vagagun: Da, este cunoscut faptul că au fost grav accidentaţi doi dintre cei trei care se aflau acolo… Unul, se pare, mortal. Dl Dumitru Ma… dus la spital, cu baza craniului fracturată…

Comunpar: Al doilea detaliu misterios, că după ce Falusas i-a „reparat" ca să zic aşa, ruptorul, este că cei accidentaţi au fost culeşi de pe şosea şi transportaţi la spitalul proxim nu de altcineva, ci de nişte militari care tocmai treceau cu maşina lor pe acolo. Anume, militarii!… Care, desigur, erau pregătiţi deja, anunţaţi din timp, aşa că doar aşteptau să intervină. De-ar fi fost nişte civili, aceştia puteau să scape vorbe nedorite atunci când s-au făcut acele aşa-zise cercetări… Militarii au tăcut, precum li s-a ordonat…

Vagagun: Dar e revoltător! Dar e extraordinar să auzi aşa ceva! mai îmi amintesc că acel criminal Struţ, care conducea „Icarului" nici nu a fost condamnat… A fost achitat ca nevinovat… Cică…

Comunpar: Asta o ştie mai bine Falusas. Ambii au fost colegi…

Falusas: Eu? Eu nu-l cunosc pe Struţ!

Vagagun: Dar amândoi aţi fost şoferi. De ce te ascunzi, Pavele?

Comunpar: Superiorii i-au fabricat ucigaşului o legendă: precum că în momentul tamponării, dânsul s-ar fi aplecat să-şi încheie

sandalele şi nu a văzut cele două vehicule care staţionau pe margine… Deşi era ziua-n amiază mare…

Aspreu: E cazul cel mai elocvent privind metodele cu care operează organele secrete… Au operat, mai bine zis…

Comunpar: Crezi? Ba bine că nu! Au lucrat, lucrează şi vor lucra în continuare. Abia de la ’90 încoace, când asasinatele şi lichidările de persoane marcante ale Mişcării Naţionale vor deveni f. frecvente, se poate vedea activitatea instituţiei domnului Fossman…

Fossman: Dar de ce: a mea? Eu sunt… eu sunt…

Vagagun: Dta eşti cine eşti! Şi mai eşti şi cine ai fost! Dacă vrei să dovedeşti contrariul, du-te şi adă din depozit dosarele persoanelor despre care am vorbit aici…

Falusas: Care: dosare. De unde: dosare?

Vagagun: De acolo (arată spre uşa din stânga).

Comunpar: Sau măcar pe cele de colo (arată în sus, la cele câteva dosare grele care au apărut suspendate pe fire). Dar văd că le ascundeţi iară (dosarele se retrag).

Aspreu: Domnilor! Să mergem mai departe. Dta, d-le Comunpar ai afirmat adineauri, chiar acum câteva minute, că după anul 1990, când se intensifică activitatea Mişcării de Renaştere şi Eliberare Naţională, şi acţiunile represive ale organelor secrete devin mai frecvente şi mai dure. Aşa este? Corect am înţeles ce-aţi vrut să declaraţi?

Vagagun: Şi eu am sesizat acest fenomen!

Falusas: Taci, hârbule! Ce te bagi în discuţia unor oameni serioşi? Tu nu eşti decât un boschetar…

Vagagun: Iar tu o cutră! Agentule secret! Împuţitule!

Aspreu: Domnilor! Respectaţi liniştea şi ordinea…

Vocea din difuzor: „Vă avertizăm! Nu încălcaţi ordinea publică! În caz contrar evacuăm teritoriul! Zona este înconjurată de forţele de ordine, gata să intervină în orice moment…”

Pe la marginile piaţetei se iţesc mai multe figuri de poliţişti cu bulane şi câini, ţinându-i în lese.

10

Comunpar: Îmi pare rău, d-le Fossman! Patronii Dvs nu ne permit să desfăşurăm lucrările Mesei Noastre Rotunde. În loc să ne pună la dispoziţie Dosarele, ei ne lipsesc de dreptul…

Fossman: Aveţi dreptul! Aveţi dreptul! vorbiţi!

Falusas (ironic): Aveţi dreptul, dar nu aveţi dreptate în ceea ce vorbiţi! Spuneţi prostii, domnilor prodosarişti!

Vagagun: Ia te uită, jigodia! mai şi face spirite! Taci, mă, antidosa… Adică: dosaristule…

Aspreu: De la dos, d-le Vagagun? De la: dos – fund, da, d-le Vagagun?

Vagagun: O mie de scuze: de la cur – curvă! Ai auzit, pârlitule de agent secret?

Aspreu: Deci, s-o luăm, domnilor, pe rând, metodic, sistematic, aşezat, calm… Următoarele victime – crime ale sistemului totalitar komunist au fost, începând cu anul ’90 al secolului trecut, când şi-a luat avânt Mişcarea…

Comunpar: Aici se constată… Anume: se constată o ofensivă furibundă asupra intelectualităţii, în special a scriitorilor, care, cum bine se ştie, au fost detaşamentul de frunte…

Vagagun: De şoc!

Comunpar: … al Sfintei Mişcări… Vine vestea…

Vagagun: Cade vestea…

Comunpar: Cade vestea că, în satul lui natal, noaptea, a fost scos din casă prin vicleşug, scriitorul Mihail Ga…

Vagagun: Târât la poartă şi…

Comunpar: Acolo împuşcat cu o armă de vânătoare…

Vagagun: Tot în gură, se pare…

Comunpar: Da, colegul nostru s-a pronunţat vehement contra distrugerii de stejari din zonă…

Vagagun: Aceia, mafioţii, făceau comerţ cu lemn de stejar pentru parchet, pentru… că începeau construcţiile vilelor…

Comunpar: Astfel începe vânătoarea de intelectuali. Şi nu numai la noi, ci şi în zonele învecinate… Sus, la Cernăuţi, ce-i drept, ceva mai înainte a fost asasinat şi aruncat într-o groapă comună poetul din Crasna Ilie Motr… Abia de l-au identificat, după luni, prietenii lui… La sud, pe şoseaua Ismail-Odesa a fost accidentat mortal consilierul prezidenţial al României Adrian Doho… care venea de la Galaţi spre Odesa pentru a participa la dezvelirea bustului lui Eminescu… S-a constatat, am auzit cu urechile mele de la consulul român la Odesa, că şoseaua pe care circula consilierul era liberă. Un singur vehicul a venit din faţă şi a izbit autoturismul consilierului. S-a aflat ulterior, că acesta era condus de un cascador… care… aşa şi a rămas nepedepsit…

Fossman: Nu cumva pretindeţi că ar exista aici, la noi (arată spre firma din stânga) şi dosarele acestora?

Falusas: Ha-ha! Bine le-ai zis-o, tov. Fossman, acestor… acestor… prodosarişti…

Aspreu: Fără glume! Sunt luate în discuţie lucruri extrem de serioase. Consider că nu deviem de la tema discuţiei noastre, dacă-i amintim în acest context şi pe colegii noştri care au murit… ca… martiri… Pe cei fie din Cernăuţi, fie din Ţară…

Comunpar. Vreau să amintesc, că numai în câţiva ani Mişcarea noastră a pierdut mai multe personalităţi decât în toţi anii precedenţi şi următorii: Ion şi Doina Al…

— Teo… Nicolae Cost… Ion Dume… Grigore Vârto… Ion Vata… Mutilat, desfigurat Nicolae Ru…

Aspreu: Da, şi colegul Nicolae Ru… a avut de suferit în urma isteriei declanşată de organele secrete împotriva scriitorilor, dar…

Comunpar: Da, accidentele rutiere cu final mortal vor fi frecvente… Doina şi Ion îşi pierd viaţa într-un accident rutier…

Falusas: În România! În România, nu la noi!

Vagagun: Da, în România, dar la volan era un şofer de aici, din Moldova! Marii cântăreţi iubiţi de tot poporul au cântat durerea neamului dezbinat: „Maluri de Prut! Maluri de Prut!”, dar şi visul apropiatei eliberări: „Libertate”, „Suveranitate”… Nu le-au iertat-o cerberii Securităţii! Le-au pus la cale un accident… Ei doi au murit, pe când şoferul a scăpat… Se vede că tot cascador a fost şi acela!

Comunpar: Ce e mai trist e că… la funeraliile lor, în mulţime, a căzut secerat omul de mare cultură şi cu inimă de aur profesorul Ion Dume… Cel care a fondat celebra revistă „Limba Română”: Nu l-a iertat moartea nici pe el…

Vagagun: Tot în urma uneltirilor psihice ale forţelor antinaţionale!

Falusas: Dar tu de unde ştii?

Vagagun: Omul suferea de inimă, da! E adevărat. Dar cine ştie cum l-au ajutat şi tratat medicii? Cine ştie ce medicamente i-au administrat… pe care avându-le asupra sa le-a luat în momentul critic… Vândută medicina voastră sovietică…

Falusas: La acea vreme nu mai era sovietică!

Vagagun: Dar împănată cu agenţi securişti alde tine.

Fossman: Fără atacuri la persoană. Este un membru deplin al

Mesei noastre Rotunde. Are dreptate să-şi spună părerea…

Comunpar: În seria marilor crime/asasinate ale forţelor oculte secrete de sorginte kagebistă se plasează pe un loc de frunte cea a Primarului Chişinăului dl Nicolae Cost… Sub conducerea lui centrul capitalei a fost curăţat de vestigiile regimului totalitar: istoria aşa-zisă a glorioasei şi înfloritoarei R.S.S.M., care se afla în spatele Turnului cu ceas, evacuarea statuii odioasei figuri a bolşevicului Lenin, cel care a pus începutul distrugerii popoarelor în Uniunea Sovietică… Nu i-au iertat-o!

Vagagun: I-au băgat în autoturism o fiolă cu substanţă radioactivă… A fost radiat…

Comunpar: Şi-n bancheta autoturismului, dar poate şi în fotoliul din biroul său… Nu ştim… Ştim doar că atunci când a început procesul galopant al leucemiei… Fiind consultat de medici germani, i s-a pus diagnosticul acesta: leucemie (cancerul sângelui) galopantă… Da, şi i s-a mai spus că aşa ceva poate fi provocat doar artificial… Specia asta de cancer la vârsta ce-o avea Nicolae Cost… era puţin posibilă…

Vagagun: S-au confirmat spusele medicilor… A avut de suferit în urma radiaţiei şi şoferul ce-l purta pe dl Primar…

Comunpar: L-am văzut la parlament. Îşi pierduse tot părul din cap. Era nevoit să umble vara cu pălărie. Purta o pălărie neagră, cu boruri late…

Vagagun: Exact aşa s-a întâmplat şi cu Litvinenco, la Londra – a chelit!… Tot radiaţie…

Comunpar: Nicolae Ru… Mutilat! A fost scos prin vicleşug din casă şi i s-a aruncat cu acid în faţă… Făptaşii nu au mai fost descoperiţi nici până astăzi…

Vagagun: Pentru că justiţia nu a avut niciun interes să-i găsească.

Comunpar: În războiul de Independenţă de pe Nistru, unul din aprigii luptători contra separatiştilor, Grigorie Vârf… cel viteaz, a fost împuşcat din spate…

Vagagun: De către agenţii secreţi ai KGB-ului rusesc, infiltraţi printre combatanţi…

Comunpar: Şi sfârşitul poetului, savantului şi omului politic Ion Vata… este învăluit în mister. În iarnă Domnia sa este cel care dirijează funeraliile lui Anton Crihan, membru al Sfatului Ţării, cel care a votat Unirea din 1918, iar în vară, luna august, este el însuşi condus la

Cimitirul Central şi coborât în groapă alături de Anton Crihan… E ceva de neimaginat, pentru o minte de om normal, pentru o ţară normală…

Aspreu (ironic): Avem noi oameni normali? Avem noi o ţară normală?

Fossman (revoltat): Fără aluzii, domnilor! Fără insinuări!

Falusas: Dacă e vorba de poetul, savantul şi omul politic Ion Vata… pot să vă spun că era… un… că se… mai pe scurt, îi dădea prea des cu paharul. De aici i s-a tras, iar nu că… ar fi pus cineva la cale moartea lui…

Comunpar: Nu zic: nu… Îi plăcea… Ca de altfel şi lui Ion Gheo… Care a fost dus… De altfel, d-le Falusas, dta ai mai multe date: cine era acel şofer care a lucrat doar câteva săptămâni la Uniune şi care l-a dus pe Ion Gheo… de l-a lăsat singur, noaptea? Taci? Ştiu că ştii, dar taci…

Vagagun: Pramatia de Falusas pe toate le ştie, dar tace mâlc – se face niznai.

Falusas: Hă-hă! Tu eşti niznai – ni ponimai! Gunoierule…

Aspreu: Domnilor, decenţă!

Comunpar: L-am văzut cu câteva zile înainte de tragicul sfârşit pe colegul meu de parlament. Tocmai se votase, adică fusese iar respinsă semnătura de la Alma-Ata a preşedintelui Snegur. Acesta de mai mult timp cerea ratificarea semnăturii sale pentru CSI şi parlamentul nu o făcea… În acel august, ’93, a mai fost respinsă o dată ratificarea. Ion Vata… ca membru al prezidiului Parlamentului era obligat din oficiu să voteze pentru. A votat contra!

Vagagun: Asta-i! A votat contra. De aici i s-a tras beleaua…

Comunpar: Târziu, după şedinţă, l-am condus la ascensor… Se plângea că a obosit…

Falusas: Ei, vedeţi? Era obosit!

Comunpar: Iar luni (votarea fusese vineri) cade vestea că Ion al nostru e mort… Da, mort, în timp ce se ocupa de construcţia vilei sale pe care o începuse… Păcat! Dar nu este exclus, ca să-i fi turnat ceva prafuri în băutură, căci acolo, la construcţie, se aflau nişte tipi necunoscuţi, suspecţi, cu care a luat nişte pahare…

Fossman: Prepusuri! Prostii, nu altceva sunt aceste afirmaţii…

Aspreu: Să admitem că a fost o moarte aşa-zis subită, dar oarecum naturală – nu a fost provocată de ceva, de cineva. Atunci de ce ţineţi închise dosarele? De ce nu le deschideţi? De ce nu vreţi să se facă lumină în toate aceste cazuri triste, foarte triste şi nemaispus de

dureroase. De ce? Deee ceea? De ce?!

Falusas: Dacă o să le dăm în vileag pe unele, va trebui să le scoatem la lumină şi pe celelalte! Pe toate! Şi atunci…

Fossman: Atunci se prăbuşeşte statul! Da, statul!

Aspreu: Vreţi să spuneţi că statul acesta care se numeşte R.M. pe dosarele secrete se ţine?

Fossman: În mare parte – da!

Comunpar: Pentru că… Asta pentru că vechea nomenclatură, cea care a dat ordinele respective, care a organizat această interminabilă şi odioasă tranziţie dinspre Nicăieri spre Neunde, nici nu a plecat de la putere – a fost mereu la conducere – şi sub aşa zişii democraţi, şi sub agraro-komunişti, şi acuma, sub neokomunişti, dacă-i putem defini astfel. Cum se zice: la vremuri noi – tot noi! Cei care au fost, aceia au rămas!

Vagagun: Nici măcar părul nu şi l-au schimbat, dar mite năravul…

Aspreu: Dar mai avem câteva cazuri şi…

Comunpar: Acestea sunt atât de recente, dor atât de mult! Cazul Marii Doamne a vieţii noastre politice şi culturale, neuitata Lidia Istra… Şi cazul neînfricatului luptător pentru libertatea neamului şi victoria spiritului românesc în Basarabia şi Transnistria – Gheorghe Ghi…!

Vagagun: Badea Gică… Bunul şi blândul Badea Gică…

Aspreu: Îi ţinem bine minte pe amândoi…

Vagagun: Ce devreme s-au dus… Ce oameni, Doamne, ce oameni aleşi au fost…

Comunpar: După atâţia ani de zbucium şi persecuţii şi privări de tot felul şi… colega noastră Lidia a răzbit, se părea, la lumină… În primul parlament, ales democratic vocea ei răsuna ca o trâmbiţă, chemând la luptă pentru dreptate şi adevăr. Parcă o aud: „Mafia! Jos mafia!” Aşa striga ea când simţea că agrarienii iar pun la cale o pacoste… Am vizita-o în biroul ei, toamna… Era plină de energie! Plină de noi proiecte! Mi-a oferit o carte recent apărută, pe care mi-a scris, printre altele: „Sus cartea naţională!” Avea, s-ar fi părut, toate condiţiile de a-şi realiza visele pentru care s-a zbătut o viaţă… Lucra la computer, ceea ce puţini în acei ani puteau face… Vine vestea trăsnet – era de Paşti – că s-a stins din viaţă. Cancer galopant! Iar cancer! Blestematul de cancer…

Vagagun: I-o fi băgat şi ei vreo fiolă radioactivă în fotoliu… Ca lui Nicolae Cost… primarul. Dacă-şi avea biroul ei permanent de lucru…

Comunpar (privindu-l şi aprobându-l cu o mişcare a capului): Da. Intuiţia îmi spune şi mie că aşa a fost. Era în al doilea termen al legislativului. Acela care era completamente dominat de agraro-komunişti şi interfrontişti… Se ţinea tare! Vocea ei răsuna în continuare de la tribune… Nu au putut-o răbda mai mult şi nici ierta…

Vagagun: Au asasinat-o, pur şi simplu.

Comunpar: Cunosc unele amănunte de la fiică-sa Luci… Atunci când s-a simţit rău s-a adresat medicilor. Aceştia au sfătuit-o să meargă în străinătate pentru consultări… Ca deputată a cerut ajutorul guvernului… Acesta, însă, a tărăgănat călătoria ei multe săptămâni… Când, în sfârşit, a ajuns în Germania, medicii de acolo au spus, cu tristeţe: „De ce nu aţi venit mai devreme? Acum e târziu: boala s-a extins…" Aşa a fost… Şi s-a dus şi ea…

Vagagun: În zilele Paştelui. Când erau deschise porţile raiului. S-o odihnească Dumnezeu…

Comunpar (după câteva clipe de tăcere, în care îşi învinge durerea pierderii unui om apropiat, urmează): Dar cazul Gheorghe Ghi… e dintre cele mai sfidătoare crime împotriva omului! (Stă pe gânduri, după care continuă): El, care a făcut 6 ani de puşcărie în gulag pentru activitate politică românească – a scăpat şi a ajuns deputat în primul parlament ales democratic. El a fost cel care a arborat tricolorul – Sfântul Tricolor – pe sediul Parlamentului… Iar când a rămas în afară, n-a depus armele – a continuat să lupte cu pana pentru idealurile românismului. A dat la lumină o excelentă carte privind lupta moldovenilor pentru dreptul de a se numi români… A continuat lupta politică fondând Partidul Naţional Român…

Vagagun: Nu i-au putut-o ierta! Era un om de o consecvenţă şi de o puritate a acţiunilor de invidiat! Principial, necruţător, dar şi înţelegător…

Comunpar: Şi iată veni catastrofa! Mergea împreună cu un coleg al său de partid, dimineaţa, într-un raion din nord, ca să ducă uniforme de soldaţi şi ofiţeri ai Armatei Române foştilor combatanţi în cel de-al doilea război mondial şi… Cum conducea autoturismul… era la 6 dinimeaţa… el pornise în toiul nopţii la drum… la un moment dat a fost orbit din faţă, a pierdut conducerea autovehiculului, a ieşit de pe partea carosabilă şi s-a izbit într-un pom de pe marginea şoselei…

Vagagun: Acelaşi scenariu ca şi cu… Adrian Doho… cu Doina şi Ion Al…

— Teo… Accident rutier…

Vagagun: Stimaţi colegi! Vreau să vă împărtăşesc intuiţiile mele.

Fossman: Intuiţii? Iar intuiţii? Dar unde sunt dovezile? Argumentele? faptele?

Comunpar: În dosarele voastre, d-le Fossman. Acolo (arată spre firma din stânga). Ele păstrează toate secretele crimelor ce le-aţi comis…

Aspreu: Continuaţi să expuneţi cazul, d-le Comunpar. Vă rog linişte. Să avem răbdare să ascultăm până la sfârşit.

Comunpar (se scutură ca de nişte vedenii negre): Eu cred că în cazul domnului Gheorghe Ghi… a fost pusă în funcţie arma secretă de care dispun organele speciale: pistolul cu laser! Exact ca şi în cazul Mercedesului ucigaş de acum câţiva ani, care, pe şoseaua Orheiului, a tras în autoturismul unui om ce călătorea cu întreaga lui familie… Şi toţi cinci: el, soţia şi trei copii au murit în accident…

Vagagun: Da! Mi-amintesc de acest caz revoltător. A scris „Jurnal de Chişinău". Premierul Barlev mergea într-o vizită, zice-se, de lucru… Era însoţit de maşinile de pază ale poliţiei care curăţau drumul de alte vehicule… Un autoturism, pesemne, a întârziat să tragă pe dreapta şi să oprească. A fost „împuşcat" cu acel pistol-laser secret şi întreaga familie şi-a pierdut viaţa…

Comunpar: Asta-i! După care nu s-au făcut niciun fel de cercetări. „Mercedesul ucigaş 001"…

Vocea din difuzor: „Domnilor! Aţi încălcat convenţia anterioară! Masa voastră rotundă s-a transformat într-o acţiune de calomniere la adresa guvernării, a primului Ministru. Sunteţi declaraţi infractori! La atac, băieţi!"

La respectivul semnal, cactusul prinde a fumega intens, fumul se răspândeşte, cei de la masă pornesc a tuşi… Fossman se ridică, fuge şi dispare în uşa din dreapta. Falusas o ia din loc şi se face nevăzut în uşa din stânga. Rămân trei…

Vagagun (văzând pe Comunpar că se ridică în picioare şi zgâlţâit de tuse, începe să se clatine, îl apucă de braţ, să-l sprijine): Domnule, domnule! Să ieşim de aici. Aţi văzut ce fac ei? Nu le place adevărul! îl înăbuşe!

Aspreu îşi ia camera de luat vederi, cu trepied cu tot, porneşte

să iasă în stradă, dar aici e atacat de câţiva indivizi cu cagule pe faţă. I se smulge camera din mâini, iar dânsul este îmbrâncit într-o parte. Strigăte: „Canalii! Canaliilor! Na! Na! Asta aţi meritat cu masa voastră rotundă! O să vă arătăm noi vouă mese rotunde!”…

Se face întuneric. Învălmăşeala pe scenă continuă. Când se face lumină, Comunpar zace întins pe banca de la portiţa bisericii. Vagagun e lângă el. Îi pune un Dicţionar gros sub cap, îl descheie la gât, îi face vânt…

Vagagun: Un pic de răbdare… Acuşi chem „Salvarea”… Fug la un telefon public. Unde găsesc un telefon public?…

Comunpar (cu voce slabă): Sun-o pe Doamna… Să vină Doamna… Ah, ea nu ştie unde mă aflu… Unde am plecat… Am păcălit-o iar – că, chipurile, merg după ziare… Doamna… Să vină Doamna…

Vagagun: Mă uit prin apropiere… Şi dacă nu găsesc un telefon public, mă duc la părintele Ilie, în biserică, să telefonez (fuge).

Falusas (ieşind pe uşa firmei din stânga): Aşa… Am rămas numai noi în doi. În doi? Ha-ha-ha! (Ia aminte spre uşa din dreapta): Domnul Fossman este acolo… Iată, d-le tovarăş Fossman – îmi fac treaba (se duce la Comunpar, se opreşte deasupra lui, îşi schimbă vocea, imitându-l pe Vagagun): Aşa, ţi-ai revenit, d-le Comunpar? Am sunat-o pe Doamna… Acuşi vine Doamna… Şi „Salvarea” am chemat…

Comunpar (cu greu): Nu trebuie „Salvarea”… Să vină Doamna… Doamna mea…

Falusas: Dar până vine Doamna şi „Salvarea”, luaţi câteva picături din sticla asta – o să vă facă bine şi uşor (scoate din sân o sticluţă, o deschide şi toarnă din ea în gura întredeschisă a lui Comunpar): Bea, d-le Comunpar, bea şi o să ţi se facă uşor, uşooor, de tot uşooor…

Comunpar (înecându-se cu lichidul ce i l-a turnat Falusas pe gât, tuşeşte puternic, lichidul sare din gură): Ha! Ce mi-ai dat, măi Vagagunule…

Falusas: Se aud paşi! Vine cineva! Fug! Mi-am făcut datoria, d-le Fossman, şi acuma fug, că… de mă găsesc aici, mă fac praf! (Fuge.)

Consoalui (apărând de după colţul firmei din stânga. Se opreşte în loc mirată, când îl vede pe soţul ei întins pe bancă, singur): Aici îmi erai? Te-am găsit! Dar de ce te-ai culcat pe bancă? Te-ai făcut şi tu boschetar? Ai fugit de mine, hoţeşte (se apleacă asupra lui, vede că-i curge ceva din gură – spumă): Dar ce e asta? Nu cumva ai avut un acces

de inimă?…

Comunpar (îngaimă cu greu cuvintele): Vagagun… s-a dus… să-ţi telefoneze… Să te cheme… Să vii… Ai venit! Ce bine ai făcut că ai venit… Am vrut… Am avut o masă rotundă aici… Cu do-sa-re-le…

Consoalui (mirată): Dosarele? Care: dosare?

Comunpar (arată în sus, la cele două fire, pe care acum legate unul lângă altul, se mişcă multe, multe dosare. Firele se mişcă de la firma din stânga lui la firma din dreapta, unul după altul, pe scripeţi, se mişcă scârţâind dosarele).

Consoalui: Ia uite! S-au aprins şi firmele. Mai întâi unele litere, apoi altele…

Comunpar: Aşa sunt făcute aceste inscripţii. Sunt simbolice. Fiecare îţi arată o sumedenie de combinaţii – cuvinte: şi MAREA şi VASA, dar la urmă se reduc la două…

Consoalui: Care: două?

Comunpar: UIte! Uite! Pe una stă scris: VIAŢA! Pe alta: MOARTEA! Numai că prima e modificată, stâlcită, incorectă – scrie într-un mod bizar: VIEATSA… Şi ştii de ce? Ca să ne păcălească! Că de-ar fi corect, ar fi numai cinci litere, pe când la MOARTEA sunt şapte. De unde ar reieşi că VIAŢA e inferioară morţii. Dar schimonosindu-se cuvântul VIEATSA are şi el tot şapte litere, ca şi MOARTEA…

Consoalui (alarmată): Dar ce-i cu tine, dragul meu? Văd că te faci palid la faţă? Ce s-a întâmplat? Ia să vedem tensiunea… (Scoate din trusă aparatul, îl îmbracă pe braţ): Scade tensiunea… Scade vertiginos… Ce-i de făcut? Ce s-a întâmplat? „Salvarea”! Să vină „Salvarea” de urgenţă…

Comunpar: Nu e nevoie de „Salvare”, uibita mea Doamnă! Dă mâna să ţi-o strâng… Poate că ţi-o strâng pentru ultima dată…

Vagagun (apare dinspre biserică, împreună cu părintele Ilie): Vine! Am chemat „Salvarea”… Vine „Salvarea”…

Comunpar: Părintele Ilie? Ce bine-mi pare să te văd… De ce n-ai venit la masa noastră rotundă? A fost formidabil… Toată discuţia noastră a fost înregistrată de un tânăr coleg… Va fi transmisă pe toate posturile de radio şi televiziune… Să se deschidă Dosarele Securităţii şi la noi… Auzi, părinte Ilie – să se deschidă Dosarele… Să iasă la iveală crimele totalitarismului şi cele ale Securităţii Republicii Moldova, care tot KGB-istă rămâne, dacă nu sunt deconspirate (Se cutremură o dată din tot corpul. Clopotul cel mare de la biserică începe să bată: Dang!

Do-sa-re-le! Dang! Do-sa-re-le!) Părinte, mi se pare că… Cineva mi-a turnat pe gât ceva şi… m-a ars pe dinăuntru… Binecuvântează, părinte… Împărtăşeşte-mă, părinte…

Sfârşit

31 decembrie 2006 – 9 ianuarie 2007